

గురుకులాశ్రమము

III

ఆశ్రమ విద్యార్థులు.

విద్యార్థులు కాల యాశ్రయముగా నారంభించునట్టికిని ప్రత్యేకముగా జరగజూచు స్థితిగతులన్నియు చెంతకుండు పట్టణముల కప్పుడప్పుడు పోయి నేర్పజూచు చుండవలెను. అంతిమకాక పట్టణములలోని సంఘములు దెలిసికొనుటకుగా వారాహారమున కవకాశమును పట్టణములకు బోవుచుండవలెను. అంతిమకాక చెంతకుండు పట్టణములలో ఇండ్లు కాలిపోవుట మొదలుగాగల కలవరములు జరుగుచున్నవి. విద్యార్థులు పట్టణ వాసుల సహాయమున బోవుటలు జాగ్రత్తపడవలెను.

గురుకులాశ్రమముయొక్క గొప్పతనము.

మన పూర్వీకుల గురుకులాశ్రమ విద్యావర్ధనంతయు సంగ్రహముగా వ్రాసి వివరించెడిది. రామకృష్ణుల వంటి మహాత్ములకు, కపిలజైమిలవంటి వేదాంతులకు కాణాద చార్యకు లవంటి శాస్త్రజ్ఞులకు పరిపరిత శ్రేష్ఠాశ్రమములవంటి జ్ఞానము, పాణినికాశ్యాశ్రమములవంటి వైద్యాశ్రమములను; వాత్సీకి వ్యాసులవంటి కవిత్వములను భారతవర్ష మానవ పాత్ర ప్రపంచ కేంద్రము గురుకులాశ్రమము. అట్టిమహాభావుల మాహాత్మ్యముల కాధారభూతమైన మనకు గురుకులాశ్రమము చుండవలెను. గౌరవనీయము. కాలక్రియ మున భావములు గురుకులాశ్రమమువలన నిండుక నువేళ్లు జేయుచు వర్ధిల్లుచున్న వానిమాహాత్మ్యము మాత్రము పూర్వ మాగ జీవితములేదు. ఉత్తరవర్ధిల్లుకాలమున సమంతము శంకర తమిళము వానప్రస్థుల గంగోపాధ్యాయము, భరణూతి కాళిదాసులు, మధ్యకాలమున జానమ్యులవంటి ఉదాత్తపురుషుల జ్ఞానవికాసము కాధారభూతమై గురుకులాశ్రమము విరాజిల్లింది. ఆ యల్లకల్లాలనుచుయులలో నట్టి మహానుభావుల తన జీవితకర్మములను మాత్రముగానే గొప్పగా గురుకులాశ్రమము కందరియునుగాదా? అప్పుడప్పుడు మహాభావుల మొనరించినవైద్య గురుకులాశ్రమములట్లు మనవారు మిగిల అనాదీలము నామ వారి కవులు నామమాత్రావైపును మాత్రముచేకేరచివారు. ఉత్తరవర్ధిల్లుకాలమున కవి జీవించుచునే వర్ధిల్లింది. మనముగది నుండి హిందూదేశము నాకరించిన దానిన ఏదెనిమిది శతాబ్దములనుండి, వివిధగంధములతోడను, ప్రతినా మారినభావములతోడను, నుత్తరభృంగులవర్ధిల్లుకాలమున, రాజదండన భీతితోడను దేశములమున కలగుచున్నది పూర్వ వారము లన్నియు పూర్వముగా కలచివేయబడినవి ఫలితము "తీర్చివేయవలెనని ప్రసాదమున ప్రసాదము"నై ఆనన్నియు తాను మార్చి ప్రస్తుత మొకటియై ఆగొననితీరుల దున్నది.

పునరుద్ధరణము.

పుణ్యభూమిలకు భరణివర్ధిల్లుకాలమున పూర్వవారము లన్నియు సహజములనుచునుపుడు, సరస సుమంజసులకు వాత్సీకిరామాదులు కృష్ణమహాశయ మునకునుపుడు, గణిత శాస్త్రములన్నియు నట్లుగలిగియు నుండునపుడు జ్యోతిష శాస్త్రములకుండునుండునపుడు, దినచక్రము ఘోరసంగ్రామముగా పరిణమించినపుడు దైవతమున బ్రీతిపూర్వము (రాష్ట్రీయ దేశ మున శాంతినిజమునాటింది. ఆనందకరమైన బ్రీతిపూర్వములను మనముగదిగించి భారతమాత మనల పూర్వవారపునకర్ధర జాపరాదుల త్రివిధులకు తనముల గాంచినది. రానుమోనాన రాను దయానంద సరస్వతులవంటి పునరుద్ధరణమున, నిలి యమజ్యోత్స్న మాపునులవంటి పాశ్చాత్య పండితులకు భూగర్భములకు పూర్వమొదల నాగరికతా ధర్మముల క్రవ్వ నారంభించింది. తనయావచ్చి నీడన నుక యోగించుచు విశేష కాల పరిచర్య వలన దయానంద స్వామిలవారు పూర్వ మొదల నాగరికతా పునరుద్ధరణ మే భారతీయులకు కొత్త జీవనము నొసగి భారతభూమి నుదాస్థితికి తేగలవని గ్రహించిరి. చిత్తూరుగోటముందలి పాడుకడని స్థలముల పశ్చిమపు డియూనా యాతని హృదయమున నాటి అంతము తన యుద్ధయముల వెలుకడ జేసెను. అతని ముదాంతర వివరములను శ్రీ కండిక గురు దత్త విద్యార్థి ఎం. ఏ. గారు తమ గురువుగారి యుద్ధయముల ను గ్రహించి దానిని భారతదేశమునకు కంఠము వ్యాపింప జేసెను. దేశముల నుదాత్త మను భృతివాద్యము జూపిరి. నలు దెసలనుండియు ధర్మము వెలుగులెప్పులగడ చెప్పెను. కాని కార్యవాచుల ద్వంద్వవాదీహృదయములను బ్రస్తుత దయానందకళాకాల పునరుద్ధరణపురుషుల ననుసరించియే స్థాపించబడి గురుకులాశ్రమ పథముల నలవలించుటకు కొంతకాలము జేయించవలసి వచ్చెను.

ఆశ్రమముల నెలకొల్పుట

అయిన సంకటితో నాయుత్తము ముగియలేదు. మహాత్మా మున్నీ రామజీగారు పాపించిక సాఖ్యవిముఖులు, దేవా ము దేశసేన కర్మింపబూని సంజాబుదేశమున మొదటి గురుకులాశ్రమము స్థాపించిరి. మొదటకడదేవుడు ము జేయునప్పు డందరు సర్వసంగతి ఆపుణ్యములకు తన పట్టువిడువక పురు ట్టింది సఫలీకృత మనోరథు డయ్యెను. ఆతని గురుకులాశ్రమ మజూరి యనేకమంది దేశాభిమాను లనేకభిక్షకుల నియా శ్రమముల నెలకొల్పిరి. హరిహరముగద్ద రామజీగారు స్థాపించినదిగాక మరెవరు ఆశ్రమములను వి. సం. యుక్త రాష్ట్రము లలో వైదాన ఆశ్రమము లున్నవి. బొంబాయిలో నొక ఆశ్రమము స్థాపించబడినది. సంజాబులో నాలుగు ఆశ్రమము లున్నవి. ఉత్తరాష్ట్రములు, రాజపుత్రస్థానము, బీహారు, బంగాళా దేశములలో సభ్యవత్సమున నొక్కొక్క ఆశ్రమ మున్నది. సింధుదేశములో చిన్న ఆశ్రమము లైదు గలవు ఇవన్నియు విద్యార్థుల ఆశ్రమములు. విద్యార్థుల ఆశ్రమ ములనుగడ నెలకొల్పి బ్రతుక్కించుచున్నాడు. ఇప్పటికి మూడు వాలికాశ్రమము లున్నవి. అందు ముఖ్యమైనది రాతా పట్టణముగద్ద శేతు నరసింగలాలు దమనములగారివలన స్థాపించబడినది. నే నిట్టిఆశ్రమము లనేకములైన హరిహరము లోని గురుకులాశ్రమములలో 18 మునుండి వివేకేనుండిని. గురుకులాశ్రమముల పేరుపెట్టకొనిన మూడు శాస్త్రములన్నియు ఆ పేరు నొందకగవు. కొన్ని ఆశ్రమస్థానముల కాముదేశ్యములే తెలియవచ్చును. కాని నెక్కువోట్లనుగ్రామ పేరు స్థానము జేసికొనుటయేగాక ఈ యాశ్రమములు విద్యార్థుల గొప్ప ఉత్సాహము గలిగించుచున్నవి. వారుగా న్యర్థింపబడిన గురుకులాశ్రమముయొక్క పని నిండుక వివరించుచున్నాను.

హరిహర గురుకులము.

"మహానందరాజుక మను ప్రకృతి పరిపరములను స్థాపించబడిన హరిహర గురుకులమున ఆవ్యాపాక భక్తితోడను, సుమధర్మముతోడను; సర్వరక్షకుల కర్మకర్మముతోడను మారటజనకదేవో యననముల మున్నీ రామా మహాత్ములవారు పోషించుచుండ నీయాశ్రమము సనేకబ్రహ్మచారుల జుండిరి. కాలబర్హమున ప్రకారము గంటల కొట్టుచుండగా విద్యార్థుల యాకాలములందు తమకు నియమింపబడిన విధానము కృత్యముల నెరజేర్చుచుండిరి. విచారించుటగాని, కోపమునొందుటగాని, ఏడ్పుటగాని, కులాసాగా మాట్లాడుకొనుటగాని, తిట్టుకొనుటగాని, కొట్టు కొనుట గాని ఒక గడియయెను సావకాశములే: శిష్యులు ఎల్లప్పుడు నేటి యోగని జేయుచుండిరి. వైవర్ధిల్లుకాలము, చతుర్థ, భోజనము, పాతకాలమునో, పాతకాలము, మరలపాతకాలమునో, నిద్రాటకము, మరలభోజనము, చతుర్థమున, దైవసార్థము, పండుగముల అనుదినముల ని ఉపవీతా పాతకాల నే వారు నెరజేర్చుచుండును. ఎల్లప్పుడును శుభ్రముగానున్న పచ్చని ఉన్నుల భాంధి ఆటకేకాని, నూలుకేకాని, ముయి చుట్టికాని పోయినప్పుడును వచ్చునపుడును చిచ్చునుపులు గుంపులుగా నావిద్యార్థుల త్యాగవంధులతో పోవుచు వచ్చుచుండును. ఇట్టి ఏర్పాటులను విద్యార్థుల కితర యభ్యాసము లేవియు పట్టు పడవండుటయేగాక ఏకాలమున నాపొ సురు యోచితముగ నిర్వర్తించుటగూడ పట్టుపడగలదు.

"వివిధములగునట్టియు, మరల గలిగింపబట్టియు, నిర్మలమైనట్టియు, కాకాభోజనము వివిధగల అందటికి నమానము గను పంచిపెట్టుటకును, జీవించుటకును, అభివృద్ధికొందుటకును వలయును త్రవడితీతపు వేరెరుము గానరాదు కై. ఉద్దేశపూర్వక ఆహారపదార్థముల సుఖము గానండునటుల నాది పోలివిద్యార్థి యొక్కయు శరీరస్థితి యెటులనున్నదియు నొకటితో నాగ్రహించుచును.

"బ్రహ్మచారు లాట లాటచుండునపుడు కాల్లగగారి, పాదములకుగాని ఏమియు తగిల్చియుండునది. క్రితముఅటు అను నప్పుడుగూడ నాకాల్ల వేరును పాదము లన్నియు దిగంబరములుగా నే యుండును. ప్రతిఉదయమునను నాయంకాలమునను ప్రతి విద్యార్థియు శరీరవ్యాయమును జేయుచుండవలెను. ప్రతి విద్యార్థియు ఆటమున కవిద్యము మా నదియు ఒక అధికారి మాచుండును.

"వారి ఉపాధ్యాయులు ఉపాధ్యక్షుల సంగతి తెలిసికొనుటకు విారు దురూహముల మొదలకేర వారును సాధారణముగా నే యుండురు. ఉపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యక్షులు, విద్యార్థులందఱు నొకేవోటున నుండుటవలన వారందఱును కలసి మెలసియే యుండురు. ఉపాధ్యక్షుల తేదియూ పరిశోధక కార్యములందుండురు. విద్యార్థులనులచేతను, దయానందులచేతను,

సంఘపరిస్థితుల చేతను ఉపాధ్యాయులు, బ్రహ్మచారులను ఆన్వేషింపై తిగిలి యుండురు. అటునుండుటవలన విద్యార్థులకు యోగ్యులకు తమ ఉపాధ్యాయుల గుణములును, ప్రవర్తనములును అలవకుచుండురు. కవిత్వమును శిక్షగలవకు, మదము కుగ్రజేయు ఆహారములను, పరిశీతుల నైతికజ్ఞాన నూనకములచేతను, బ్రహ్మచర్య ప్రవేశము, దానియొక్కము హోద్యేకుల చక్కగ నిర్వర్తించుటయున్నది ఆగ్రహ శ్రీ మంతుని పురు)డైయు, కటిక వేదవాని పుత్రుడైయు, ఒకే విధమున నాడవలయును.

హరిహర గురుకులాశ్రమ ఫలితములు

హరిహర గురుకులాశ్రమ ముందరికి నొకవిధమున ఉత్సాహము గలుగజేయుచున్నది. ఉదాహరణివోడను, గంగోద్యోగముతోడను ఈ ఆశ్రమజీవనము నెలకొల్పుటకున్న దని సదర్శక మిచ్చుచున్నది తక్కిన విద్యార్థులకంటె నిజటి విద్యార్థులను, ఉపాధ్యాయులను ఎవ్వరూ ఆరోగ్యరంతులగుచున్నారు. కఠిన్దేశ కలవడివెరుగుటవలన వారికి మంచి మనః శరవక్యముగలుగుచుండును. మైకము గలుగజేయు పదార్థముల నేవియు వారు వాడరు. కాలబర్హవలననునవి వారోర్వకాలము. చీట్లాట మొదలుగాగల కృత్యములకు ఆటల నేవియు వారాడరు. వారి హృదయములు దయాసహృదయములను సాత్వికమునై యుండును ప్రత్యేకకారాధన నావిద్యార్థుల త్యాగమునకు తడవడక నిర్దయ పడుచుండురు. ఒకానొక సత్కార్యములకు వారి యాహారములు మామకొనియొక ధన సహాయము చేయుట వారభివేషించుచుండురు వారిజ్ఞానాభివృద్ధి మాతమనిన తక్కిన కళాకాలముల యత్నింపై వివిధ విద్యార్థులకు తీసికొను

వివిధములకు అంతములన్నిటిలోను వాక్కిలిగి జ్ఞానమును పంచుచుండు అన్నతము గలిగించు చుండును. ప్రస్తుతకాలపు సమస్యలందు గాని పూర్వకాలపు సమస్యలందు గాని చారిత్రాత్మిక సమస్యలందుగాని వారు బహువిధములగు వివిధగల తిర్గింపగలరుదురు. ఉదాహరణములను ప్రాచీనవిద్యార్థులము అని అభిప్రాయపడుచుండు ప్రస్తుత కాలపు మహాభావులు కొందఱు మృతభాష (dead language) అని పేరడిస సంస్కృతభాషనే వారతిజేయగను చతుర్థావగను మూలాడ గలుగుదురు.

సంస్కృతభాష నేగాక హిందీభాషనుగూడ పాఠముల మొదలగునవి బోధపరప కన్యకాయు ఆభాషగా బోధించుటకువలసి వారము లేని తేని కొందఱ నిదర్శన పూర్వకముగ చెప్పుచున్నారు. నిజముగా నీ గురుకులాశ్రమము వలన గొప్ప పని నెరజేర్చబడగలదు. విద్యార్థుల తక్కువజ్ఞానసంపన్నులగు ది రుట నిర్వహణావశము భావితమ పరిశీతులు, భారతీయ పరిభాషలు, భారతీయ పక్షివాచము, మృగవాచము, భారతీయ పుష్పకఫలములు, పక్షివలన విద్యార్థుల తెలివైనము నైశ పొందగలుగుదురని గురుకులాశ్రమము నిర్ధారణచేయుచున్నది.

సాధారణ విద్యార్థులకున్న నీ విద్యార్థులను సులభసాధ్యులగుచున్నది. దానినిక సులభసాధ్యులుగా జేయుటకు పురుషులు జరగుచున్నది. సులభసాధ్యులు కావలయునను ఉద్దేశముతో దానివలన గలుగుచున్న లాభముల కేమియు గొంతి గలుగని ఉను. ఈ విద్యార్థులతో పేదటిక మను భవించుచున్న భారతీయ కాలర విద్యార్థివృద్ధి నెట్లు నెరవేరగలదను సమస్యకు దగి యుత్తరపు నిచ్చుచున్నది

ఈదేశము విద్యార్థులతో భారతీయులను అంగక్రియ విద్యార్థులక్రి(Organising Capacity) నిశ్చయముగా గలదను అంగక్రియ రూఢిచేయు చున్నది ఈ యాశ్రమపు సాంకర్మికతను జనకునపుడు 80,000 ల మంది మాడలులా పు)జేకమునబోవుచును. ఆ ముత్సవ జనుల అయిదురోజులలో గూడ పోలిసులని సహాయ మినుచుండును సక్రమ తేకయే, ఒక దెబ్బలాటగా, చోకిగా, అత్యంతగాని జరుగకుండ గలుగుటకు వాదిన నై యంగక్రియను నిశ్చయముగా బోధపడ గలదు.

చివరముట

మాచతురశ్రి పురుషులాశ్రమ విద్యార్థులకుగూర్చి పూర్వముగా తెలిసి, దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకై తమ శక్తిసామర్థ్యములకొని యిట్టి ఆశ్రమములు దేశమందంతట నెలకొల్పుటకుండుట ప్రస్తుతముచేసే మొదల సోదరభావమున సార్థకపరచెదరుగాక యని కోరుచున్నాను. ఇంతియ కాక ప్రతి ఆశ్రమమును పూర్వముగా విద్యగలన శిష్యుల దుర్లభము; కనుక శక్తికి తగినకొలదిగ నీ పర్యగలుండు పురు ట్టింది, చిన్నచిన్న ఆశ్రమములను, స్వార్థత్యాగము జేసి విద్యార్థియుల నెలకొల్పిన రీతిగా నీ స్వాభిమానముగూడ క్రిజింది, తమ ఆశ్రమములందలి విద్యార్థుల వైద ఆశ్రమముల వారి కప్పకెప్పి విద్యార్థుల విద్యార్థివృద్ధికి తమృలముగా దేశాభివృద్ధికిని తోడ్పడెదరుగాక యని మనసాం గోడు చున్నాను.

"తారచంద్రుడి. గార్జునగారు."

గుంటూరు మండల గ్రంథాలయ మహాజన సభ

తెనాలి లో న మా వేళ మ గుట

సభాధ్యక్షుల యువ న్యాయము

(మాసపత్రిక విశేషము యొద్దనుండి)

తెనాలి మే 27:—నేటి యుదయమున గుంటూరు మండల పరిషత్ గ్రంథాలయ మహాజన సభ సమావేశమయినది. మిట్టపాటి శేరిలింగంపల్లి గారు అధ్యక్షత వహించిరి.

సభ్యులారా పంతులుగారి యాహ్వానమునుండి యాకింది భాగముల ముద్రించుచున్నాము.

మనజేతము దంతటను కొద్దికాలముగా నభిలక్షణములను దీక్షించి, దీక్షించి ననేకములు "మా కిది ఇంకా, మా కిది ఇంకా" అని యియ్యవలసి కోరెను యాచనాకథలు మొదలు. గ్రంథాలయమున అటువంటిదిగాక, స్వయంసాహాయ్యమునకు కొంతవరకు స్వార్థత్యాగమునకు, దానాపూరితము.

జ్యోత్సనాశ్రమమునందు మన భారతదేశమున రెండు కక్షలు కలవు అందుకంటే దేశపు పౌరులను

సాగరికతను, సత్వమును సహాయధర్మమును కలిగియున్నారని సారముగ సవరించుకొని, పుణ్యక్షేత్రములను మనమన

బాధించి, మనభారతభూమికి కలిగిన ప్రకటించుచున్నాము. ఆకొటికి చెందినారు దక్షిణానామరాయణ శరీరామేశ్వర

సింగులవాడను, అతడునామరాయణ, ప్రభులచంద్రచంద్ర, మదన

మోలాన మాలవ్య, మహాత్మాజీ గారు, పండితులందరూ, కృష్ణస్వామిఅచ్యుత, బాలగంగాధరతిలక్, గాంధీ, బ్రాహ్మ

సమ సుందరరామచంద్రమొట్టమొదటిసారి, అతిసంతుష్టులుగా వీరినామోచ్చారణ చేసిన, ఆసనం హిమచలపర్యంతము,

వీరిజయము భారతీయుని దేహము పులకాంతరము చెందకుండును? రెండవకోటి మనదేహంతయు, మనసిద్ధాంతయు, మన

ఆచారములు, మన ఆంతర్జాతీయత భేదములు, మన పౌరకృత పుణ్యక్షేత్రములను, కారణములన్నియు

జానినన్నిటిని, బలవంతముగ నయి, తీసివేయవలె, పాశ్చాత్య

త్యాగచర్యలు, పాశ్చాత్య సాగరికత, నవలంబించిన, మనకు

సమస్తభాగ్యములు, బహుత్వరణ చేయవలె, మనయువకుల

ముందర, వెదచల్లుచున్నది. దీనికి కొందరు మహాశయులు

సాయము చేయుటకు పూనుకొని యున్నారట. వారును

సామాన్యులుగాను, ఏదీ యుటులున్నను, ఉభయములు, వారివారి

మతములు, సత్వములను నమ్ముచున్నారు; కాని సత్వమేమో

వీరిలో నెదియో యొకటిగానే, యుండవలయును. రెండును

సత్వములని చెప్పటం కేమాత్రము వీలుకాదు. బహు కొలది

కాలములోనె, వారి సత్వసత్వములు కేటగరీలవలె నాచుంత

రాత్రి చెప్పుచున్నది. అది యీ ఘోరగ్రామాంతరము దలి

సయితము దోషించుచున్నది. మన పౌరసాగరికతయే శ్రేష్ఠ

మయినదనియు, దానిని పుణ్యక్షేత్రములను జేయుచున్నాము; చెప్ప

అనేకలలోనే నొకస్వల్పమే. నేను చెప్పబోవు విషయము లా

తత్వము ననుసరించుచున్నాను నాన, నాలోనే కేవలమొకటిగా

దరులు, నన్ను తుమించి, విడుతు చెందక, శ్రద్ధాపూరితము

చెప్పవలసి వివేకరం ప్రార్థన. కేవలమొకటిగానె, పౌర

సీన తత్వమే, మన జాతియాభ్యుదయమునకు శ్రేయోదాయక

ధికారి విభూతిదాల్చి, కానివస్త్రముల గట్టుకొని వచ్చెదరను కొంటినికాని, తలగుడ్డ, చొక్కాయల వేసికొని వచ్చెనె " అని పాశ్చాత్యయులయూ జేకథక్తి! ఈలాటి అసంబద్ధ

ప్రలాపములవలన ఏదేకథక్తినికొంతము బూససాధ్యము? గ్రంథాలయస్థాపనము ఆంధ్రదేశమున పౌరసంభ

మయినదాని, బహుకొలది కాలములోనే, అనేక గ్రంథాలయ

ములు వెలకొల్పబడినవి. వానియందు కొన్ని బహుభాషాగ్రంథ

జేయుచున్నవి. విశేషకృత్యము గొప్పపట్టుదలతో, పూర్వ

పుణ్యక్షేత్రములైన భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

లక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్యలక్ష్మి భాగ్య

సామాన్యులను దెలియదగిన, విశ్వకృత్యములకు యోగపడు అనేకవిషయములు గలవు. గ్రామపరిశుభ్రత, గృహపరిశుభ్రత, జేమాకరిశుభ్రత ముఖ్యములైనవి.

వానిని తరుచుగా మనము జరుగుట బోధించుటయే గాక, చేసి చూపవలయును. అప్పుడప్పుడు దానికారణము వారు జరుపు

చున్నారా లేనా, అని పరీక్షించుచు సతతము వానిని నేర్పు

కొనువరకు తరలించు చేయవలయును. ఈవిషయముల శ్రద్ధతో

బోధించుబోధములు కావలయును. లోకమునందు జరుగుచున్న

సర్వ విషయముల జరుగు బోధనే మనము చేయు. జరుగుట గల

దురాచారముల మూర్ఖపు పట్టుల రూపుమాపు

చుండవలయును. వానియందు కొనిన, యిటువంటి వెన్నెయో

గలవు అన్నిటిని చూచు మనదహించుట అవసరము. అనేకు

లీనిషములు మహాసభలలో చెప్పి యున్నారట. మొన్న సింహ

పురియందు సమావేశమయిన తృతీయాంధ్రదేశ గ్రంథాలయ

ప్రతినిధుల సమావేశమున కావ్యసంఘాధ్యక్షులు, నామియు,

విరపరిశితులు, మైదవోలు వెంకటాద్రిగారు తమ యువ

స్వామిని పీఠమెక్కి, ముచ్చటగా, ముక్తనరీగ, దిక్కుముగ

బోధించవలసిన అనేకవిషయముల ముచ్చటించి యున్నారు.

వాని యువదేశముల ప్రతి గ్రంథాలయమువారు ఆచరణలో

బెట్టె పాల్గొనుట, ఉద్యోగియు అనుద్యోగియు, జనుల

వీరించువలె, అవినవలె నొకడక కష్టముల న్నాయముగ

నెడరించక పోయినచో, వానిని తగిన అధికారము

కు, దెలియజెప్పి జనులకు సాయము చేయవలయును. స్వామి

మును పొందకపోయిన, అకృత్యముల ప్రతికూలము (నాయ

వలయును. సత్వము చెప్పటమందు భయ మొకమాత్రము

లేదు. సత్వము చెప్పటలలో కష్టములు వచ్చిన వెనుదిరుక్క,

కాని ననుభవించుటకు పూనుకొనవలయును. బలహీనులయందు

బలాభ్యుదయముగలదు చూడగలగుట ఖండించి, బలహీనుని

కాపాడుటకు పరమధర్మ మొదలు కాదు. ధర్మాన్నిబట్టే

దోషము అవకారము చేతు నుకట్టుదును. ఇది లోకధర్మము.

యనోచొక్కాయములతో వానిని లెక్కనెట్టిక ఆధర్మమును

రూపుమాపుట పురుష ధర్మము. సామాన్య జనులకు బోధించ

వలసిన తత్వమిదియే. మాయకు లయముల నమ్మించి వారిని

మామోహములచే విశేషములకు దీసికొనివెళ్లి లాభముల

బొందు చూపుచు వికృతముల కమ్మి లాభము పొందుచుందురు.

అట్టివానిని నివారించవలయును. ప్రకృతము గ్రంథాలయములు

వీరిని చేయగలవు అట్టి వానిని శ్రద్ధ ముద్ధరమున స్వామి

స్థాపనముగా నెన్నికొనవలయును. ఈలాటి వెన్నెట్టి చేసిన

గాని, సామాన్యులకు యాధారకారమును రూపుమాప

వలయును.

స్వార్థత్యాగము కొందరు కావలయును. గ్రంథములు

చదువుకొని వానివలన ఈ సంగతు లన్నిటిని గ్రహించుట

శ్రవ్యతను కాలపరిమితములను బట్టి, మునుప రెండువందల సంవ

త్సరములయన బట్టును. అప్పుడే వీరిని సమమార్గ వద్దున

చెప్పట మృత్యువృక్షములెట్టి. అసంఖ్యాకములగు గ్రంథాల

యములు అన్నియు, లేకపోయినను, పౌరుషములగుచు, వైభావముల

ననుసరించుచు, యుండవలయును. అటులలేక

పోయిన పట్టు మాన పుష్కలములకలె కాఫీ, టీ, ఉ

ప్పుడు, చీటలు, వాడించుట, వెన్నెముకల మార్చిమే,

యువయోగమునని, నా అనుభవములను చెప్పగలము. కాన

గ్రంథాలయ స్థాపనోద్దేశ్యము లీ చెప్పిన రీతి, ఉండినచో,

మనదేశము బహు కొలది కాలములోనే, వృద్ధికి రాగలదని నా

అభిప్రాయము.

గ్రంథాలయములు-పుస్తకములు.

గ్రంథాలయములలో నేలాటి గ్రంథములు యుండవలయు

ననెడి ప్రశ్న ముందుకు ముఖ్యముయి. నీటి మత, రాజ్య

తంత్ర తత్వములు, అశోకాగ్రాహకగ్రంథ, పరిశుభ్రతా

శ్లోక సామంత తత్వములను, సమాచార పరమిత సుఖ

తత్వములు, ముఖ్యముగా బోధనేయు ఆంధ్ర గ్రంథములు

గ్రంథాలయములందుండవలయును. బ్రహ్మాండ భాండముల

హిమవర్షవృత్త పౌరంతములనుండి, క్రిందికి బిగియించు గంగ

ప్రవాహములకలె, పండితులకలె ముఖ్యముగాని అధికగం

రభాషా సామర్థ్యము కల్గియున్న స్వామిలవలెగాక, సా

మాన్యజనులకు, వాడవలె, బోధనకు సులభమైరి, (కాదు

కారాత్రికలు, ఉండవలయును. ప్రతిగ్రంథాలయమునకు

సమతత్వముల బోధనేయు భాండాగారము యుండవలయును

ప్రతిమానపునికి, అర్థమగునీతి, భగవద్గీతాసారము, నా

మామన, భారత, భాగవతాది గ్రంథసంపుటములు, ము

ఖ్యతము, జేయవలయును, పంచతంత్రములు, కొవరార్తి,

లక్ష్మణగారు, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు, చిలుకూ

వీరభద్రరావుగార్లు చుట్టి గ్రంథములు, అదిపూడి సో

నాధరావుగారి భక్తిరస ప్రధాన తత్వములు, వృద్ధో

భిష్య, శివాజీ, కృష్ణదేవ రాయలు, రాస, లక్ష్మణ, భగ

హరిశ్చంద్ర, గాంధీ, గోఖలే, తిలక్, గాంధీ మహానీయుల చరిత్రలు, గ్రంథాలయములందుండవలయును. సామాన్య పల్లెటూళ్ల, ప్రాచీన పురాణముల అర్థములు, గాంధీ వానిలో నిదికీర్తనములయి యున్న గంభీరార్థములు, గంభీరభావముల జనులకు బోధనయి వలయును. ఆ మహా భారతీయుల సంతతి వారు మిరటలు, వారి కవిత్వ శాస్త్రముల కవకీర్తి జేకూడదని సతతము బోధించవలయును. ఇంకొక మానవునికి భారతీయుని కన్న, ఎక్కువ రాజభక్తి, భ్రాతృభక్తిపూరితులు లోకమున కలరని నేను నమ్మును. ఆభక్తిని వెల్లడిచే ను గ్రంథము లనేక ములు చేరుగానుండు, ఆవిషయమున, భారత భాగవత రామాయణములైన యీ తిలక్ ద్వారా ముందును, కృష్ణాను దరణ్యములకు తుల్యమగు భక్తుడు కానల్యము దిద్దించబోయి నపు డామె, మహామోక్షరాలయమును, విద్యావతియైనను, శ్రీస్వభావముననుసరించి భరతునిని మార్గముగానిందింది. ఆటియెడభరతుడు తాపోకర్మము గురైయున్నది, యెటుల మనల కావేళములుచుంటుంటున్నాడో మిరంద రెంగి నదియేగదా! నీవాడే యాభరణములముట కిష్టించుటలో దొరకినప్పుడు, కత్తులుని ఆనగలు సేకరియ్యానో కాదో గుర్తిం పును యడిగినపుడు ఆమెపాదములందుండే అంచెలనే తాను గుర్తింపగలడు నని తీర్మానముని చెప్పియుండెను. ఆమహా పతివ్రతాశిరోమణి పాదములనే సహా నేనయ్యెనున్నందున, తక్కినవానిని ఆతడు గుర్తింపజాలకపోయెను. ఇందెంత నీతిగ లు! జేతపుడతనిలో కట్టి నీతుల మును గాంచగలమా? ఇతడు భాగ్యములేక భోజియ్యును! రాజ్యము లేకపోవచ్చును! జైభవ మును మళ్ళీ కలియిండు! నిమిషములో వందలకొలది జనుల చంపుట కిష్టంబులు లేకపోవచ్చును. కాని మహాత్మా కృష్ణత, అమాల్బగ్నింకలము, మాత్రమే మనకు చాలును. వీరిలోనే స్వరాజ్యము నయిన మనముకోరవచ్చును. ఇది పోయి పుష్పంచ చక్రవర్తిత్వముచచ్చినను, మనకు అనవశ్యము. గ్రంథాలయముల వారిగ్రంథములలోని తత్వములను జూపబోధించవలయును. సిం దు మూలము నున్న హిందూదేశచరిత్రలు మనకు వలయు వలదు

గ్రంథసంపాదన

గ్రంథముల సేకరించుట కష్టము. ద్రవ్య సాయము లేనిది యీ పని సాగదు. కుమ్మరి పీయములు ఈ పనికి దూరములు. ఇది పరస్పర సహకార, సహాయములన సాధించదగినది. విక షత్వము, ఉపాధిత్వము, స్వార్థత్వము వీనివలననే తేట పడును. ఇది చదువ నే వచ్చు చదువు! ఆచదువుకన్న నీచదువు మెరుగు! సభారంగములమీద ఊరక వాక్యార్థత్వము మాత్రం తలచుట తాము ఆడుగకనే వాక్యార్థత్వమన సాయ ముచేసినగాని గ్రంథముల సేకరింపజాలము. దయాద్రవ్యమున యులగు మహానీయులవలననే మనజేతము వృద్ధియగును. గాంధీ మహానీయునివంటి మహర్షి కోట లనేకము, భారతవర్ష మునందు జన్మించి, ప్రవోద్యతపత్రి గలవారి మృదఃకాంత గా లేమందు, మాతృభూమియు ప్రజేతించి జాతిబద్ధుల డ్రెస్సి వారి ద్రవ్యమునకు సత్కారమును గలిగించగలరు గాని సామాన్యులకు సాధ్యముగాదు.

భాసాభిమానము.

భాసాభిమానము గలిగించు తెలుల అనుకది మరియొక విషయము. తెలుగు దివ్యమయిన భాష. భాషలలో తెలుగు లెస్సముని లోకవిదితము. అది మన కనుభవమే. గ్రంథాలయ ములవారు కొంచెము రాగధాటిలో దివ్యముగాచదివెడు చదు వకుల సమకూర్చుకొన వలయును. పూర్వ మిట్టివాడు ఆశేవ జుండియుండిరి. శ్రీకృష్ణుడు సతతమచ్చటచ్చట నిగురు గప్పిన నీ పప్పుల తలె యున్నాడు. ఆ జాతిని పోగొట్టక ప్రాత్యాహ్నము గలగజేసి యుత్సవముల సంతల యందు రామాయణాది గ్రంథములలోని కొన్ని పట్టుల చదువు నటుల చేయవలయును. పదము పదము విరిచి విరిచి అందరకు బోధపడుటల చదివినీయవలయును. తిక్కన వెద్దన నన్న యాది యాంధ్రకవుల భాయపటముల పులి గ్రంథాలయము నందును జేరాలెడ గట్టలయెను. ఆమహానీయుల జన్మస్థానము లందు, శ్రీభాగ్యతిగాంచిన స్థలములందు వారి మూర్తుల సంతా పింపవలయును. ఏవో రెండుమూలకల రంగస్థలములలో మా ట్లాడి చేటకొలదిదూర్వముల వార్జించినవారి భావకార్యముగా మనము మూర్తుల కట్టుచున్నాము. అపరాధులకు శిక్షావిగ్రహముల కట్టించుచున్నాము.

ఆ మహాభావుడు ఆ భక్తాగ్రేసరుడు పోతన్న బం గారుమూర్తి సావించినను, వారి బిరుదులను దీర్చుకొనగలు గుదుమా? ఆంధ్రభాష జీవించిరూండునంతదాక, ఆ ప్రాచీన ధర్మములు మన మృదయాంతరాళములందుండవలెను, పోతన కానుము మాయుడు! ఆయనకొరకు మీ భాషను చెడిపోకుండ

25 - వ గుంటూరు మండల సభ.

తెనాలి లో సమావేశమగుట.

[మా ప్రత్యేక నితేఖరుని కద్దనుండి]

ప్రథమ దినచర్య

తెనాలి మే 25. - నేటిమధ్యాహ్నము నామగు గంటలకు, విషయనిర్ణయ సభయందు, కొన్ని చిత్తుతీర్మాన ములు చర్చింపబడిన యనంతరము మహాసభ సమావేశ మయింది. పరిధమగుంటూరు మండల మహాసభకు ఆధ్యక్షత వహించిన వావిలాల వెంకటేశ్వరభామయ్యగారును, కొంతమంది దొర తనమువారి యుద్వోగీయులును, సభ నలంకరించిన తనవార తీర్మానములు ప్రార్థనంబుమైనవి.

తీర్మానములు.

I
జేతసేనా నిరతులకు సర్ ఫిరోజుసా మెహతా జి. నుబ్రహ్మణ్య అచ్యుత, ముట్నూరి ఆదివారాయణయ్య, ఏకా రామయ్య, గురజాడ అప్పారావుగార్లు మరణములన జేతము నకు కలిగిన నష్టమునకు మిక్కిలి సభవారు చింతిల్లుచున్నారు.

అగ్రాసాధిపతి

II
కృష్ణా పడమటి డెల్టాలోని మాగాని గ్రామములలో మెట్టపాడున నున్న సమస్తగోటల, జిల్లా కలెక్టరుగారు సరి చేసి సంవత్సరములలో సాగుబడి యగుచున్న భూములను ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా విభజించి అట్టి భాగపు ప్రకారమే నీ రివ్యేషనుచేసిన 1915 సం॥ జూలై, ఆగష్టు నెలలలోని జిల్లా గజెటులోని యుత్తరపుట, కొన్నిభూములు సరిచేసి, వివేక్షిత లేకయే, సాగుగుండుటవలన సదరు వివేక్షిత రైతుల భూమి సాగుచేసికొను స్వాతంత్ర్యమునకు అవసరములగు ప్రతిబంధ చుకుటవలనకుపుసాగుయొక్క, అభివృద్ధిభంగము కలిగి నష్ట ము సంభవించునుగాన, అట్టి వివేక్షిత రద్దుచేయుట అవసరమి యు, అట్టివివేక్షితకు గురించి జిల్లా గజెటులోచేసిన ప్రయర ములలో చేసి సంవత్సరములలో నుండవలసిన భూములను,

చేయును. మీ నన్నయ తిక్కన్న పోతన్నలలో స్వరాజ్య మెంచుట? స్వార్థ త్యాగులు, మహా భక్తాగ్రేసరులు, ప్రహ్లాద భరత లక్ష్మణులు లేని స్వరాజ్యము మన కెంచు లకు? శ్రీకృష్ణ భీష్ములు లేని స్వరాజ్యము, బలి శిబి కర్ణ దధీములేని రాజ్యము మన కెంచుట? భాషను విడచాడ కుడు. ఆ భాషోద్ధారకుల మన కవుల చరచిపోవడు. పోతన్న స్మరణచిహ్నమునకయి పాటుపడుచుండెను, ఆ శాం ద్రుడు, నా మిత్రుడు, మానసియుడు, కేశవకీర్తిగారికి నా కందనములు. లోకమంతయు తనవాడని కోరదగిన పోతనా మాత్యుడు ఒంటిమిట్టవాడు కాదు; ఓరుగల్లువాడని చర్చ చెల్లుకొని కార్యమునకు భంగము గలగజేయుచున్న, ఆంధ్ర భాషాభిమానులు ఆంధ్రసోదరులకు సహస్రకందనములు. ఇంత టి ఉండియైన ఆచర్య వదలకొని ఆ మహానీయుని పోతన్న స్మరణచిహ్నమును, ఒంటిమిట్టయందు, వీలయినయెడ ఓరు గల్లుకందు సాధ్యమయినంత త్వరతో నెలకొల్పి ప్రచుర్యములు చేయుట సులభము. తిక్కన్న స్మరణచిహ్నమును గుంటూరు నెల్లూరులకు మధ్యస్థానము గుంజోరునందు సావించిన బాగు గా నుండునని నామిత్రులు తెల్పెలగంటి అప్పారావుగారు కాకినాడలో జరిగిన ఆంధ్రసమావేశ సభయందు చెప్పినటుల ఒంటిమిట్ట ఓరుగల్లుల మధ్యస్థానము బెజవాడయందు పోతన గారి స్మరణచిహ్నము నెలకొల్పిదని చెప్పకుండునటుల చేత నాసోదరులు ప్రార్థితులు.

సంస్కరణములన కొంతమంది యువకులు చెడిపో వుచున్నారు. ప్రేమానంద భారతిగారి కృష్ణచరిత్రము, భక్తా గ్రేసరుల లాలా బజపతిరాయగారి కృష్ణజీవితముల చదువు నపుడు ముక్కుపచ్చలూపి పిల్లలు కొందరు యువ పెద్దలు విసుగుకొను నీతికి కచ్చినది. కృష్ణునికన్న స్వార్థత్యాగి లేడు. అట్టివారియందు నయితము వీరు ఆసమాధిచూపుట యెంతయు విచారకరము. వారి సరియైన మార్గమునకు దెచ్చుట మన విధి. గ్రంథాలయములు ఈ విషయమున ఎక్కువ పని చేయవలసి యుండును.

నా మృదయాంతరాళమునందున్న విషయముల నెల్ల మీకు చెప్పి చెప్పితిని. వీని ననుసరించి గ్రంథాలయములవారు, జేతసోదరులు అనుసరించిన జేతమున కెంతయు సుపకారము చేయ గలగుదురు.

సరి సంవత్సరములలో నుండవలసినవానిని, చేసి సంవత్సరముల లోను నమోదు పరచుటయు అట్టిసాగు పరిమితిగూడ తక్కు వగా నమోదుచేయుటయును కొన్ని భూములు సరిలోగాని, చేసిలోగాని చేర్చకనే, వదిలివేయుటయు మామూలు పుకా రము సాగుచేసిన భూములకు, నీటిదరభాష్టులు మంజూరు చేయక ఆపరాధపు శిస్తు విధించుటయు అక్రమమని సభవారు అభిప్రాయపడుచు తన సవరణలు చేయుటయు అపరాధపు శిస్తు చేయుటయు న్యాయములన అవసరమని దొరతనము వారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు - వెంగళ వెంకటసుబ్బయ్యగారు.

ఆమోదకులు - పులిపాక వెంకటరామరావుగారు. కొంగర బ్రహ్మానందముగారు, కొండవీటి భావయ్యగారు, బం పాల కరయ్యగారు, వింజమూరి భావనాచార్యులుగారు బలిజే కల్లి నుబ్రహ్మణ్యులుగారు.

III

జేతభాషలలో వివ్యగరమిరేగాని, విద్యావ్యాపకమున కు తగినంత అవకాశము గలగదాగాన, పాఠశాలాంత్య తరగ తివరకయిన, ఆంగ్లేయభాషైక విషయములపై తక్కినవాని నన్నిటిని జేతభాషయందే బోధించు పద్ధతిని నియమించుటకు, దొరతనమువారి నీసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉపపాదకులు - వివ్యగోట రంగారావుగారు.

ఆమోదకులు - కొటం రాజు రాజేశ్వర రావుగారు.

IV

కృష్ణాపడమటి డెల్టా కాలువలనుండి, పొలములకు నీరు పాడవలచేయు తూములసంఖ్యను పరిమాణములను తగ్గించుట వలన కావలసిన జలము రాక పొలములలో పంటలుకల్గి రయి తులకెక్కువ కష్టము కలిగి యాందోళనము గలిగియున్నదని యు తెడతెగని నీటి పారుదలలేక వంతులచే తడువబడుచున్న భూముల కిట్లదే ఏర్పాటు చేసిన తూముల ద్వారా తగిననీటి పారుదల యగుట దుష్కరమయ్యెను, నిజవరకుతూములకల్గిం చిన భూముల పారుదల చక్కగావున్నదా, లేదా, అది విచా రించుటకు, నొకరిద్దరు తహశీలుదారులు, ఇంజనీరుగూ అధికారుల, న్యాయసాయుధములగు రయితుల నొక సంఘముగా జేటనే నియమించుట అవసర మయ్యెను నిపుడు నియమింప బడిన ఇన్వెన్షన్ ననుసరింపజూపయిన నికరము జరిగిన, రీ స్టూనింగులోపముల, నుజులవిచారమునాదు సవరించవలసిన దనియెను, ఇది పరిష్కారమునవరకు, ఇతరకార్యములు, పరిమాణములు, శ్రీ తగ్గించవలసినటులు, ఇంజనీరుగూ భవారు అనుభవ సంగతులనుసరింప తూములు తగ్గించుట వలన కొత్తవోట్ల తూములు వెల్లుబు కలవరకు, అవసరమగు పంటకాటవలకు బోధకాములకు, సరియగు వీలు, ఏర్పడచ నీడే ఇంజనీరుగూభవారు పూర్వపుతూముల మార్పుగూడదన యు అట్టిపూర్వులవలన అవసరమగు తృప్తిరచుకు బోదెకా అవల డి. పి. డబ్ల్యు. వారి భర్తులమీదనే త్రవ్వించవలయు ననియు ఆధార రయితుల భర్తులమీదనే దొరతనము వారే బోదెకాములనే గూటు చేయుటయుననియు సభవారు ప్రభు త్వమువారికి మంచి చేయుచున్నారు.

ఉపపాదకులు - మండ వెంకయ్యగారు.

ఆమోదకులు - బేతవూడి భుజంగరావుగారు.

బొన్నలగడ్డ వెంకటసుబ్బయ్యగారు, వెం వెంకటసుబ్బయ్య, చింతలచెరువు సుబ్బయ్య, చింతమనేని భావయ్యగారు, కొత్త సంకయ్యగారు, కొత్త భావయ్యగారు.

V

మాగాటి గ్రామములలో మామూలుగా కాలువకట్టల మీద ముడుపులు, పకుపులు, కొట్లెట్ల పోవుచున్న మార్గము లను డి. పి. డబ్ల్యు. వారు అడ్డగించుటచేత, ఇతరమార్గము లేదయి లేకపోవుటచేత, రయితులకు, మితిలేని కష్టములు, వ్యవసాయాది పనులకు గలగు ఆటంకములకు కష్టముగలగు చుండుటవలన, అట్టి మామూలుమార్గములను అడ్డబాటుచేయక డి. పి. డబ్ల్యు. వారికి యుత్తరపులిచ్చుటకు, అట్టిమార్గముల లేకపోట తగినమార్గము లేర్పరుచుటకు సభవారు దొరతనము వారిని కోరుచున్నారు.

ఉపపాదకులు - జంపాల సరసింహముగారు.

ఆమోదకులు - వెంగళ వెంకట సుబ్బయ్యగారు.

VI

పాతపాదములను కట్టించి... శివారాధన... శివారాధన...

ఉపపాదములు... ఆమోదములు...

VII

తెలుగుల తెలియబడి... పి. డబ్లియూ. వారు...

VIII

ఉ. రూపాక్షుల వేంకటప్పయ్యగారు.

అ. పాతూరి అప్పయ్యగారు.

కృష్ణానది... పాతూరి అప్పయ్యగారు... పాతూరి అప్పయ్యగారు...

ఉపపాదములు... గట్టివేసి అప్పయ్యగారు.

ఆమోదములు... అంచె కెరమిక్స్; చింతమనే భావ...

IX

గుంటూరు... కే. పి. డబ్లియూ. వారు...

ఉ. కొండ వేంకటప్పయ్యగారు.

అ. చట్టి నరసింహులుగారు.

X

మదరాసు... కే. పి. డబ్లియూ. వారు...

ఉ. చిరుత్తూరు మహారాష్ట్రమిగారు.

అ. పంపూరి వీరభద్రయ్యగారు.

XI

మాగాణి... పి. డబ్లియూ. వారు...

ఉ. కొ. సీతారామ రావుగారు.

అ. బొమ్మలపల్లి శ్రీరాములుగారు...

రెండవదినచర్య.

తెనాలి మే 26... పి. డబ్లియూ. వారు...

ప్రభుత్వమున పట్టపుభూములు... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత కాలం... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత తె. వెంకటసుబ్బయ్యగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత విజయూరి భావనాచార్యులుగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

ఈతీర్మానమును కొ. లక్ష్మీనారాయణగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

ఈతీర్మానముతో ఉదయమున 11 గంటలకు సభ... పి. డబ్లియూ. వారు...

తిరిగి మండలసభ సాయంత్రము... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత జంపాల వెంకట నరసింహులుగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

మాగాణి భూములలోని మెట్టలను... పి. డబ్లియూ. వారు...

పిదప చో. వెంకటాద్రిగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

కొండరు వ్యతిరేకాభిప్రాయముగా... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత కొన సీతారామరావుగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

మొలచి వర్షాకాలములో... పి. డబ్లియూ. వారు...

డి. పి. డబ్లియూ. వారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత కొత్త సంగయ్యగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

పాతూరి అప్పయ్యగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

కడపట అగ్రాసనాధిపతి... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత డొంకకాలవలను... పి. డబ్లియూ. వారు...

ఈవిషయమే చింతమనేని భావయ్యగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత కొంపల్లి కొట్టిలింగముగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

ధర్మాదాయములకు సంబంధించిన... పి. డబ్లియూ. వారు...

ప్రస్తుతము పదిమందిని... పి. డబ్లియూ. వారు...

ఈ తీర్మానమునే... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత వెలగపూడి సుబ్బారావుగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

తరువాత మెట్టవోడ్డి సుబ్బారావుగారు... పి. డబ్లియూ. వారు...

విషయానుక్రమణిక.

గురుత్వాకర్షణము	2
గుంటూరు మండల గ్రంథాలయసభ	3
25-వ గుంటూరు మండల సభ	4-5
కామరాజు స్వామియ్య	
ఎవరికి లాభము?	6
న్యూ ఇండియా జామీను, బిల్లు	7
విశాఖ జలవిద్యుత్ ప్రాజెక్టు	
విశేషకర్తృత్వము	8-9
శ్రీశైల తండ్రికావ్యము	10
ఇంగ్లీషు తండ్రికావ్యము	11-12
భరతసాహిత్య కృతక	13
భీమవరం వార్తలు	14
గంజాము ద్వితీయ మండల సభ (అనుబంధము)	

ఆంధ్ర ప్రభుత్వము

1916 వ సం॥ మే నెల 27-వ తేదీ

శనివారము

ఎవరికి లాభము?

మన స్థానిక ప్రభుత్వము నా నొక కొత్త యాలోచన చేసినారు. ఈ దేశమున నుత్పత్తియగు నూనెగింజలు అందులో ముఖ్యముగా ఆముదము కొబ్బరిలు, తోటలు, ప్రత్తి, తేయాకు, జరుము, గోగు, ఇతరములగు నారలు, కొబ్బరినూనె, కొబ్బరిపీచు, మిరియాల, తొంకి, పసుపు, నేపాళము, మొనము, ధాన్యాలు, గంధపురూనె ఇత్యాదులకు విక్రయంగణము రుమ్మాలో వారకునేమో విచారించినిర్ణయించుటకు ప్రత్యేకము అధికారి నొక్కఁడని అచ్చటికి పంప తలపెట్టినారు. ఈ యాలోచన యే గొప్ప పొరబాటుగా మాకు కాన్పించుచున్నది. రుమ్మా సామ్రాజ్యము పరిశ్రమలను పేరిందిన సామ్రాజ్యము గాదు. పంటలుపండవి సామ్రాజ్యమును గాదు. అచ్చటినుండి పుష్కలముగా అకర్షణశక్తులు ఎదురై యగుచున్నవి. ఒక్క పర్యాటకము ఎగుమతి జాబితాను చూచినయెడల విషయము స్పష్టముకాగలదు. రుమ్మానుండి ఎగుమతియగు వస్తువులు వినుడు.

భౌతిక పదార్థములు	బొమ్మ, తోటలు, గోగు, ఈకలు, ఉన్న, పట్టు, హంసీనుకాయ
గింజలు, పిండి, గోదూరు, గ్రంథు, క్షీరొత్పత్తి, చక్కెర, మినహాలు, పొగాకు, సిగరెట్లు, హంసము, తేన్ను, సారాలు	లోహములు (ప్రాచీనము)
అపకర్షణశక్తులు	జంతువులు
కలప, కలపకస్తువులు, వాస్త్ర, వాస్త్రానూనె, జనులు, గామగిండి, మానవత్వములు	కొట్ల మొదలైనవి, గుర్రములు, పశువులు, పండులు, ఇతరములు.
	తయారై పకస్తువులు
	రబ్బరు, ఉన్న, గుడ్డలు, పత్తి, లోహపువస్తువులు.

ఈ జాబితాను చదివి మన స్థానికాధికారు లిచ్చిన జాబితాతో పరిపోల్చి చూచునెడల మనము పంపగల వస్తువులకొనువా రెవ్వరైనను నుండురేని రుమ్మాయే ఎగుమతి చేయగల దనుట తోచకపోదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మన వస్తువుల వ్యాపారమునకు నుత్సాహము కలుగుటకు మనము రుమ్మాకు పోవలయునని తలంచుట భ్రమ యని నూనెవ్యాపకము. స్థానిక ప్రభుత్వమువారేల ఈ భ్రమ యందు పడినారో ఆకారణము మాత్రము తెలియ

రాలేదు. నిజముగా నొకవేళ అంత విస్తీర్ణము గల రుమ్మాలో సంబంధము పెట్టుకొనదలంచిన యెడల ఏదైనను నొకపదార్థమున కయినను— నిదర్శనమునకు కొబ్బరి, కొబ్బరినూనె, కొబ్బరి పీచులకు ననుకొందము— ప్రోత్సాహము కలుగక పోదని యొక్కకొందము. ప్రత్యేకము విచారణ కర్తను బంపవలసిన యవసరమున్నదా యని అప్పు టికిని విచారించక తప్పదు. అందులోను ఇచ్చట వ్యవసాయశాఖకు అధ్యక్షుడుగానుండు ఛార్జిక్సు గారేనా పోతగిన వారనుట తరువాతి ప్రశ్న. అతడు తగినవాడు సంపూర్ణముగా కాజాలడమటకు మద్రాసు అయిరోపియను సంఘమువారి సలహా యే తగినసాక్ష్యమైయున్నది. వారు అతనితోనూడ ప్రత్యేకము వ్యాపారానుభవము కలవానిని కంప వలసినదనినారు. రుమ్మాకు పోవుటనూడ సంతయుక యోగకరము గాదని ఈ వ్యాపారసంఘమువారు చెప్పుకున్నను మరియొక సలహావలన సూచించి వారనుట స్పష్టము. రుమ్మామాత్రముతో విచారణకు నిలువక ప్రాంసుకు కూడ ఈ విచారణను వ్యాపింపజేసువలసిన దని మద్రాసు అయిరోపి యను వ్యాపారసంఘమువారు కోరినారు. ఇందున కర్తము మరియేమియుకాదు. రుమ్మాలో నుపయోగము కన్పింపకున్నను ప్రాంసులో నైనను నుపయోగము కలుగుననియే గ్రహించడగి యున్నది. నిజమే. సామాన్యవస్థయందు, శాంతి సమయమున, పారిశ్రామికభూములలో నొక్కటియగు ప్రాంసు మన యపకర్షణశక్తులను నెక్కువగా కొనియుండ వచ్చును. అయిన నిప్పుడు యుద్ధసమయము. కరి శ్రమలు అడుగంటియుండు ననుట మన మెరింగిన సంగతియే. ఇప్పు డెవ్వరు మన ప్రతినిధులను పట్టించువారు. వ్యాపారవిజృంభణ మొనర్చ దలచుకొనువారు ఈ పరిస్థితుల నాలోచింపవలదా? మాకుంజూడ నేడు విచారణకర్తను రుమ్మాకుగాని ప్రాంసుకుగాని పంపుట వట్టిదండుగ గాక జేరు కాదు. అత డొక్కఁడు అతని కొక సహాయకుడు ఇంకను దండుగ. రుమ్మా ప్రాంసులు చూడనివారైన యెడల వీరు ఆ దేశములను సుఖముగా జూచి రావచ్చునేమో కాని ఎక్కువ ఫల ముండ దని నమ్ముచున్నాము. ఫలము గతి ఇట్లు పోగా మన స్థానికాధికారు లీ పనిలో నుపక్రమించిన పద్ధతియు చిత్రముగానే యున్నది. ఈ కార్యము నకు వ్యాపారస్థులు సగము వ్యయములు ఇచ్చు కొనిననే గాని మేము మంజూరు చేయజాల నని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసినారు! కావున మన స్థానికాధికారులు వ్యాపార సంఘములకు ఉత్తరములు వ్రాసినారు. మద్రాసు అయిరోపియను వ్యాపార సంఘము వై ఫల హాలు చేసి తమ ప్రతినిధి యొకడు ఛార్జిక్సు గారి సహాయకు డగు మార్గము చూచికొని స్థానికాధికారుల మాటకు తలయూపినారు. అపకర్షణశక్తి వ్యాపారము విజృంభింప చేసిన యెడల తాము సుఖముగా ద్రవ్యార్జనము చేయవచ్చు ననుట కంటే పరమోద్దేశము వీరికేమి కావలెను. అందు లోను తమ ప్రతినిధి విచారణకర్తతో సమాను డగు సహకారి యైనప్పుడు తమలాభము తెల్లయు సంతోషము లగునుగదా! వీరితోనింత ఏర్పాటులు

కావించుకొని మన స్థానికాధికారులు దక్షిణ ఇండియా వర్తకసంఘమువారికి ఛార్జిక్సు గారిని కంపనున్నా మను విషయమును తెలిపి వీరును ద్రవ్యసహాయము చేయుదురా యని యడిగినారు. దక్షిణ ఇండియా వర్తకసంఘము హౌందవ సంఘము. ఆ సంఘపు అధ్యక్షులు తాము సాయము చేయుట కభ్యంతరము లేదు గాని హౌందవప్రతినిధి నొక్కఁడని విచారణకర్తలలో చేర్చి కంప వలసిన దనియు మొత్తము వ్యయమెంత యగునో తెలుపవలసిన దనియు కోరిరి. అందుకు వచ్చిన ప్రత్యుత్తరమే గమనింప దగినది. వ్యయము రు 21,000 లగు నని తెల్పుచు స్థానికాధికారులు హౌందవప్రతినిధిని విచారణకర్తలలో చేర్చుటకు వీలు లేదని తెల్పిరి ద్రవ్య మిచ్చుటకు హౌందవ వ్యాపారసంఘము కావలసి వచ్చును ప్రతినిధి బంపుటకు పనికి రాక పోవుటయు ఏమానవుని హృదయమున కైనను న్యాయముగా దోచునేమో ఎవ్వరైనను చెప్పగలరా! ఛార్జిక్సుగారే తగియుండ, వారికంటే ఎన్నియో రెట్లు వ్యాపార విషయములలో నభివేషము గల హౌందవులు ఎందరో యుండ, వీరికి ప్రాతినిధ్య మియ్యక, మద్రాసు బ్యాంకులో కార్యనిర్వాహక వర్గము నుండి హౌందవులను బహిష్కరించుటలో ప్రఖ్యాతి గాంచిన పాశ్చాత్యుని అయిరోపియను వ్యాపార సంఘము పక్షమున ప్రతినిధి నొనర్చి పంపుట ఎంత ఆక్షేపణీయమో ప్రభుత్వమునా రాలోచింతురు గాక యని కోరుచున్నాము. నిజముగా నీ విషయమున కలుగజేసికొనిన అధికారులు ప్రభుత్వపు ద్రవ్యము కర్చుపెట్టిపాశ్చాత్య వ్యాపార సంఘముల మేలుకై పనిచేయ దలపెట్టుటయే గాక హౌందవ వర్తకుల నుండియు గూడ ప్రభుత్వపురారి పలుకుబడి ఆధారము చేసుకొని ద్రవ్యము సుపాపించి తనువారి బతుకు తగ్గింప జూచుచున్నారని కదా సామాన్యలర్థము చేసికొనవలసి వచ్చుచున్నది. ఇట్టి యర్థమున కెక మిచ్చు సంగతిని మనము దారప్రభువులు తలపెట్టియుండుట విచారకరము. అంతగా పాశ్చాత్యవ్యాపారసంఘముల కవసరమని నోచియెడల ద్రవ్యము వెచ్చ పెట్టి వారే తగిన విచారణలు చేయించికొందురు గాక. ప్రభుత్వమువారు మాత్రము ఈ సంగతిలో తమ ద్రవ్యమును వ్యయముచేయకయుండురు గాక యని కోరుచున్నాము.

న్యూ ఇండియా జామీను.

హౌందవభూమి నోరు కట్టివేయు శాసనము లలో ముద్రగా శాసనములు దినదినమును బలవత్తరము లగుచున్న పని హౌందవభూమి యంతటను మొర్ర నిండిపోయి యున్నది ఆంగ్లభూమిలోను హౌందవ విషయములను గమనించువారి సంగతిని వ్యక్తపరుక నారంభించినారు. ఈ వారపుటప్పలో మాకు చేరిన న్యూ స్టేట్సును ను పత్రిక ఇండియా యనిన ప్రజ నోరెత్తరాని దేశ మని వ్రాసినది. ఈ దక్షిణ రాజధానిలో నిదవరకు యల్లకల్లోలములు ప్రజల పక్షమున గాని ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గాని ఎక్కువగా లేనందున కొంచెము స్వతంత్రముగా నున్నామను తలంపున నొకవేళ ఈ న్యూ స్టేట్సును ను పత్రిక వ్రాత అతి

శయోక్తి యగునా యను సంజ్ఞాము కడితిమి. రెండు రోజుల లోపుగనే మా సంజ్ఞామును కడల్చి శాసనము లింత దూర మాటంకము లగునే యను ఆశ్చర్యము నందించగల స్థితి ననుకూరి సందులకు చింతిం చున్నారము. న్యూ ఇండియా పత్రిక రు 2000 లు ధరావత్తు కట్టవలసిన దని అధికారు లాజ్ఞాపించినారట! ఒకవత్తుముదినములు వ్యవధి యిచ్చినారట! ధరావత్తు కట్టవలయునో కారణ మేమియో తెలిపి యుండలేదట! న్యూయిండియా క్రొత్తచట్ట మేర్పడినదివ ప్రారంభ మయినది. ప్రారంభించు నప్పుడు ధరావత్తు అడుగలేదు. అందువలన సామాన్య పరిస్థితులలో ఇట్టి పత్రికలవద్దనుండి ధరావత్తుకు నప్పుడు ప్రత్యేక కారణము కనబరచుట సాధారణ న్యాయము. కాని శాసనప్రకారము ఆశాసనము పుట్టకముందు స్థాపితములైన పత్రికల విషయములోనే అధికారులు కారణము లిచ్చితీరవలసి యున్నాడు. కాని తరువాత స్థాపితము లైనవాని విషయమున తామిచ్చిన యశుజ్ఞులు తామేయార్పుటకు అధికారము కలవారై యున్నాడు ఈశుభ కారమును వహించి మన ప్రభుత్వాధికారుల ప్రవర్తించినారతలు స్పష్టము. ఎ.త.శుభకారమున్నను దానినిరీతిని విచారించుట సరళ కార్యముగా కాన్పించును. రాజధానిలోని ప్రజకు న్యూయిండియా చేసిన హావమేమియో తెలియదు. బ్రిటిషు సంబంధము హైందవభూమికి సత్వనసర మనియు బలాత్కారపద్ధతులు గర్హములనియు ఆపత్రికాభిధించుట యెల్ల రెండుగురుకు. హైందవభూమికి బంధించిన అంతర్దేశ విషయములలో స్వతంత్రముగా నాకర్తృక వ్రాయుననియు ప్రతీతి. అభిప్రాయభేదము లుండిన నుడవచ్చును. కాని న్యూయిండియా పత్రిక నేవగించుకొనుట మాత్రము హైందవులలో నేపక్షమువారును, హైందవులు స్వపరిపాలనకు బనికారని వాదించు పక్షమువారు గూడ, అనుభవించునట్లు కానరాదు. ఈ రాజధాని వాతావరణంబును శాంతమై సరళమై సామాన్యమై యున్నది. పెంట్లండు ప్రభుత్వమున నేతీక్ష్యవిభేదము లును లేక ప్రజ కాలము గడిచుచున్నారు. ఏదో యుద్ధానంతరము మనకు లాభము కలుగనున్నదని ఆలాభము నెంతవరకు కోరవచ్చునా యనుట యందు చచ్చునిరుగులయి యున్నాడు. ఆచర్యకు న్యూయిండియా పత్రిక ఎక్కువ యుత్సాహముతోను వికాసముతోను తోడ్పడినది నేను ఆపత్రికను ధరావత్తు కట్టవలెనటచే ఆచర్యకు ఆభావవ్యాపనమును ఆమానసికవ్యాధిగానుచున్న ప్రభుత్వాధికారులు సహించలేదను నభిప్రాయము ప్రబలక తప్పదు. ఒకవైపున బ్రిటిషువారు స్వల్పరాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యముకోరకు స్వల్పరాష్ట్రముల సంతక్షణకోరకు స్వాతంత్ర్యతత్త్వమును నిలువ బెట్టుటకు జర్మనీలో హోరాహోరిగ పోరు యుడ ముడియొక వైపున వారి ప్రతినిధులు కొందరు భావప్రపంచమునకు జెందిన సాత్త్వికస్వాతంత్ర్యచర్చను గూడ విరుత్సాహపరచుచున్నారను ననుమానము వ్యాపించు మానదు. కావున నుదారులగు పెంట్లండు ప్రభువుగారు ప్రశాంతసరస్సున వేయబడిన ఈగండశిలయలలను బెంచుటకు ముందే ప్రతీకార మొనర్చు గాక యనియు నిష్కారణ నిరోధములను తాము కలిగింప రనుటను ప్రతినిధులు గాక యనియు నెదురు చూచుచున్నాము. తిరువల్లిక్కేణిలోని మరియొక పత్రికను మనస్థాని కాధికారులున్యూ ఇండియా గతియే పట్టించినారను వార్త పగ్గియున్నది. ఇది కల్లయగును గాక యని కోరుచున్నాము. ఎంతటి పరిస్థితులలోను లేనిపోని

కలశలను దెచ్చి పెట్టుచుండు పత్రికా స్వాతంత్ర్య నిరోధక శాసనము నాడే యంతరింపవలసి యుండెను. ఇంకను నది హైందవుల యొక్కయు స్వతంత్రాంగులయొక్కయు గౌరవమునకు వారి యిష్టము లేకయే భంగము కలిగించు చుండుట విచారకరము. కావున దానిని రద్దుచేయవలసినదని హైందవభూమి యంతయు గట్టిగా కోరవలసి యున్నది. హైందవవాంగ్ల సభ్యులు కడల్చరాని బునాదులపై కట్టబడి యున్నదని అంగీకరించిన పిదప నీ శాసన ముడినయెడల ఏక్షుద్రులో స్వల్ప కారణములను మనస్సులో బెట్టుకొని గందరగోళములు కల్పించి తాము ఘనులగుటకు బ్రయత్నించుట సహజము. ఇట్టి యనకాశ మియ్యరాదని సవినయముగా మనము. ప్రభుత్వాధికారులకు నొక చెప్పుకొనవలసి యున్నాము. బొంబాయిలో నేర్పడి యుండు ముద్రణాధికారుల సౌముఖ్యము వారును జేతనులోని ప్రజాహిత సంఘములును ఈ తిరుణమున తమ తమ ధర్మములను నిర్వహించును గాక యని కోరుచున్నాము.

మరియొక ధరావత్తు.

ఎమిగ్రంట్ల పత్రికనుండి మునుప గూడ ప్రభుత్వాధికారులు రు 2000 ల ధరావత్తు కోరవారి మేము పత్రిక ఆచర్యకు పంపబోవు సమయమునకు తెలిసినది. ఉన్నట్లు లండి ఈతని ధరావత్తుల వరగండ్ల జడివాసములకుట పిన్కూరును తెలుపుటకంటె మాకు ప్రస్తుతమేమియు దోచుట లేదు. పిన్కూరు చక్కగా బయట పడినప్పుడు ఉచితవిద్య చేయవలసి యున్నది.

స్థానిక వార్తలు

కుస్తీ:—మే 28 వ తేదీ ఆదివారమునాడు బ్రిష్టి కేసీ గోధాక్ష ఫిల్మ్ కేడర్ ప్రజామానుగారి కియ్యడు ఎరాజీ ప్రిన్సిపాల్ ఫ్రెజుమాకు గారికి హాళికాల మీదీక ఫ్రెజుమాను కియ్యడు పానూబీను ఫ్రెజుమానుగారికి కస్తీజరుగును.

మొరళీగాన సభ:—యద్రాసు బాట్లకపురు నా రాయణమొదలి పిప్ప నెం. 24 కలివిరావన్న కెట్టి కెళ్ళు పత్రములో 1918 ను మే 25 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు కన్యాసనీవాసుల సీతాకల్యాణకాలక్షేపము ఆభిషేకముతో జరుపబడును.

దక్షిణ యిండియా బ్రహ్మసమాజము:—28-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 6 గంటలకు ఆర్థా పిల్లపిప్ప 97 నెం. బ్రహ్మసమాజ మందిరమున “ప్రేమయే మతధర్మము” అను విషయమును గూర్చి, కొండాచార్యులు గారు ఉపాసనాసంతకము ఉపన్యసించెదరు.

ప్రమాదము:—సుబ్బరామియ్య గారికింద కూలి గానిండి పంజే ముందుండి రంగన్నగోవిందు అను 20 ఏండ్ల పొలియనగుల ముదవకు 21-వ తేదీ గొబ్బిచ్చెట్టుండి కల్లుతీయకు ప్రమాదమున కాలుబారి క్రిందపడిపోయెను. విశేషముగా దెప్పింపు తగిలినది. నిన్నటిదిమున వాడు జనరలు ఆసుకల్లిలో వృత్తిసొందె.

పోలీసు బహుముతులు:—కాయాడు జెయిలులో నుండి తప్పించుకొని పోయిన యిద్దరు వొంగలకు చురల పట్టు కొనినందున పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు బి. ఎల్. మూడు గారు కోరంబుత్తూరు జిల్లా పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగారికి రూ 80 ల బహుమానమును ఇచ్చి ఇన్స్పెక్టరు యొక్కయిజు ముగ్గురు కున్నేముల యొక్కయిజు పేనులూ మంచి పంజేసి కలుల ప్రాసీ కొని.

బాట్ల ఆల్విను మోసముగారు:—ఆ మాధవానముల నిబంధనల తప్పించి బాట్ల ఆల్విను మోసముగారి కిచ్చిన ఆధికారము నురల తీసివేయబడినది.

హెచ్. కలక గారు:—ఇండియా దొరతనమువారి మోలానుండి పట్టమెంటు కార్యదర్శి హెచ్. కలక బి. సి. ఎస్. గారు సెలవాఖరున (నెప్టెంబరు 10 ది) బంగారాకు వచ్చుచున్నాడు.

హిందూదేశముదలి పోర్చుగీసు రాష్ట్రము పోర్చుగీసువాడు గోవా మున్నగు ప్రదేశముల విషయ గూడదను నిరోధన ఉత్తరజే గోవానగరమున వికలు రద్దన భర్తనుచున్నది. ఈ విషయమై గర్హర జనరలు పోర్చుగీసు ద్వారతనమువారిలో నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుండెను. నిరోధన వుత్తరవును గోవా నగరమున అయి అనిక దెచ్చిన నంధ వింక గల చిక్కలు మున్నగువాటి సేకను తన దొరతనమునకు విప్పించెను. దొరతనమువారి నిర్వేషము తెలియునంతవరకు నై ఉత్తరవును ప్రచురించుటగాని, అయి అనిబెట్టుటగాని జరుగలేదు. ఒకదేశ సీయత్తనవును అయి అనిక దెచ్చినవో కలనపోవుటపంబుండించిన పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగా మున్నగు చేయబడును. నైపుత్తనవు అయి అనికదనముని కొందరిలంపు. తత్కారణమున వీరలభీతి లొంగలేదు. గతవారమున ఇండియా ప్రజలీ పురమును పీకుట యారంభించిరి. వర్ష పొలింభ సమయమైంది అపుడు బొంబాయికిని గోవాకును స్త్రీమగులు నడువవు. ఈ కారణమున బట్టిగూడ కలనపోవువారి సంఖ్యను నానాటికి కృద్ధిచేందున్నది.

బొంబాయికి పోవుమిత్త మొకనాడు కలగిలది ప్రజలు ఏంజిమయెద్ద వేది మొడిరి. స్త్రీమగులలో స్థలములేక వీరిలో పెక్కుండ్రునువిడిచివేయవలసినచ్చెను. పోర్చుగీసుదేశముండి నారాయణ, ఆహారవదార్థములు ఎగురుచివేయ గూడదని ఇటీవల ఆజ్ఞయై అయి అనికదేవడినది.

ఈ యుత్తరవులన పోర్చుగీసు వారి స్థానములకు నెట్టుకలుచున్నది. ఇండియాలోని పోర్చుగీసు స్థానములకును మాతృదేశమునకును (పోర్చుగీసు) సారాయు ఆహారవదార్థములయందు విశేషమనునవ్యాపారము కలను. మీ మీములై యువులను జరుపసాధ్యములేదని విష్ణువు నగరము నుండి గోవా అధికారదేశము తాలూకా ప్రతినిధులు తమ వారలకు తెలియపరచిరి. నైపుత్తనవులన గోవాపోర్చుగీసుల వర్తకము తాత్కాలికముగ అడుగంటును. ఈవిషయమున గూడ గవర్నరు జనరలు మాతృదేశ వాపొలకులకు విస్తృతము సంపుకొనియెను.

యుద్ధతంత్రీవార్త.

సిప్తా మే 25:— ఇండియామంత్రి రాజగోపాలాచారి తంత్రీవార్తనంపెను:— ఇమిడ్డికర్మకర్మ మాన్యుకలుగలేదు. ఇరుపీకులవారును ధిరంగులతో గాల్పుకొనిరి. హెచ్ ఈ ప్రెసు రూలన్న ఇరుపదారికి నడుచుచున్న కందకములనై కెక్కు సేవలు తమధిరంగు వాడచేసిరి.

వెర్దను చుట్టుపట్ల పోరాట మతి తీవ్రముగ జరుగుచు న్నది. 304 గుట్టనై కెక్కుప్రెసుమును బలమకు ప్రతిఘట్టుటల నొసర్చి ఓడిపోయినది. బాల్కల్యాణాధికగోళముల నుపయోగించి తన్మూలమునకై నేనలొకకందకమును బ్రవేశించిరి. కాని ప్రతిఘట్టడినలన ఆస్థలమున నుండి వెంటనే తరిమి వేయబడినది. ఉదయమంతము (23వ తేదీ) అగ్ని గోళములనువిచ్చి జర్మనీ కలులు అంతరమున మాల్కోమునకు తూర్పునకు వర్షియమునకు ఉండు సానమునై వెళ్ళుసాన్లు గవిసిరి. ఒకసారి కొంత ప్రదేశమున కాకగిమించుకొనిరి. వెంటనే ప్రతిఘట్టడి యొనర్చి ఆస్థలమున నుండి తొలగి చురి. ఇట్టి భీర సంకాగ్రామ మే మ్యాజునది మడితట్టున గూడ జరిగినది. కెక్కుసేవలు గుంపులు గుంపులుగ వచ్చియెదిరించినది. ఈవిడిదింపులయందు విశేషమై నెట్టుముల నుడిగిరి. తత్ఫలితముగ, ఉదానువారిదిరహా బట్టిపట్టి యెదుమాంటుపరిసరమున నుట్టియు కందకములో నొకదారిం మరల కాకగిమించుకొనిరి.

ఇతరస్థలములందు వెల్లెడలకు పరగులుగా తమ స్థానముల గాపాడుకొనుచు జర్మనీ సైన్యముల మరల గొట్టుకొనిరి. ఒక్క ఉత్తరపు మూసాకగ్ర మిపును జర్మనీయుల యధి:మున నున్నది.

ఇటలీరంగమున యుద్ధ మంత తీవ్రముగ లేదు. గార్త విడిజ సకొరముల విషయ ఆస్త్రియనుసేవలు గుమిగూడుచున్నది.

ప్రీస్కో బ్రెన్కెలుకు మును ఇటాలియనులు గత దినమున ఆస్త్రియనుసేవల వెయకకు గొట్టిరి. పిదప క్రొవెజియముగ తమ పంతులకు బోయిరి. ఫిరంగిదళ యుద్ధమును మాత్ర మతిభూకముగ నుండెను.

రుష్యరంగమున చిల్లర ముద్దమును జరుగుచున్నవని తెలియవచ్చినది. బెర్లినునునకు దక్షిణమున తురుములు చురల రుష్యవారిని తలపడ రుష్యునుసేవలు వారిని పొందోలి నది. ఉమ్మూలుట్టుం నున్న సెర్బియను రుష్యవారికాకగిమించుకొనిరి.

విరోధామహా సంగ్రామము

నిర్బంధసైనిక సేవాశాసనము: రాజుగారి ఉత్సాహపూరిత సందేశము

అయ్యుర్లాండు వ్యవహారమును గూర్చి సంప్రతింపుమని లాయుడు జార్జిగారిని నియోగించుట.

అయ్యుర్లాండు సమస్య విషయమున ఆస్పిక్తు చేప్పిన సంగతులు.

వెర్దను యొద్ద : మహాయుద్ధముగ పరిణమించుట.

ఇంగ్లాండు

నై నికరులకు భూములు

ఇందుకు సంబంధించిన శాసనము

లండను మే 27:— 2 లక్షల యాకరముల భూమిని 15 వేలమంది సైనికులకు బాగాపాటుని ఇచ్చుటకు తెచ్చిన శాసనము రెండవసారి ప్రభుత్వ సభయందు అంగీకృతమైనది. ఇందునిమిత్తము 60 లక్షల పౌణులు వెచ్చించును.

నిర్బంధ సైనిక సేవాశాసనము.

లండను మే 28:— సైనిక సేవా శాసనము చక్రవర్తి యామతి వదలినదిగాక రాబోవు నెల 24 తేదీనుండి అమలులోనికి వచ్చును.

యుద్ధానంతరమున వర్తకము.

బోనరులగారు చెప్పిన యంశములు.

లండను మే 25:— యుద్ధానంతరమున వర్తకము, ఎట్లునడువలె ననుమతమును దొరతమునా రాజాజించుచుండిరి. అధికారములనుండి ఈ విషయమున అధికారకృత విస్తృతము తెచ్చియును రాశే. అధికారములనుండి మిత్రమండలివారికినర్హక పౌరకర్మ నిర్వహించుట యావశ్యకమని సామాన్యజ్ఞ దొరతమునాను నిర్ణయించి యున్నది. ఇంకా విషయమైనాడ తీవ్రమైన బాహుళ్యము చేయుచుండిరి. ప్రజల సభయందు బోనరుల గారు వివరించెను.

ఇంగ్లాండు

అయ్యుర్లాండు వ్యవహారము

పార్లమెంటులో ఆస్పిక్తు చేప్పిన సంగతులు.

లండను మే 26:— నేటి సాయంత్రము కామన్సు సభలో అయ్యుర్లాండు గురించి ఆస్పిక్తువుచుంట్రి సంగతి సందర్భములను తెలియజేసిరి. వీరు చెప్పిన సంగతులను వినుటకై చాల మంది సభకు వచ్చియుండుటచే సభ ప్రజలతో కలుటలాడుచుండెను. అయ్యుర్లాండు కిదిగతము గవర్నరుగ నుండి ఇటీవల రాజీనామా ఇచ్చిన వింజోరను ప్రభువుకూడ సభకు దయచేసిరి. దేశమునందు అలజడి లేకుండ జేసి తిరిగి నెమ్మదిని కలిగించుటయు, తిరిగి గౌరవగోళము జరుగకుండ కట్టుదిట్టములు చేయుటయు దొరతమునాని ప్రధాన భర్తమని ఆస్పిక్తు గారు నెల విచ్చిరి. విద్రోహులపట్ల ప్రజలలో చాలమందికి సానుభూతిలేదు. ఈ విషయ మెందరో సాత్వమువలన ప్రవృత్తుమన్నది. ముందు కాపురలలోరకే సైనిక ప్రభుత్వ మింకను నెలకొల్పబడియున్నది. ఆస్థితిత్వంలో కర్ణింపబడునని ఆస్పిక్తు తెలియజేసిరి. తాత్కాలికముగ కాన్వల్యూషన్ వర్గ మేర్పాటు చేయబడును. ఇదిగత మన్న కాన్వల్యూషన్ వర్గము పోయినది. క్రొత్త స్థితిగతుల తర్వాత వ్యవహారము పూర్తిగ పరిష్కారమగునని ప్రజలందరకుకొనుచున్నారు. వారువీరనగల ఇంగ్లాండులోని ప్రతి పక్షమువారు సామ్రాజ్యముకొరకు ప్రాణము లర్పించున్నారు. యుద్ధానంతరము ఇంగ్లాండులో సంకటలహములు బయలుదేరి ఒకరిగొంతు లొకరు కోసికొనుచుండ మాచికొని యూరకొనుటకు వీలులేదు. ఇట్టిస్థితి యేర్పడునట్లు చేసినయెడల దేశాభిమాన మనిపించుకొను. రాజనీత్యభావ మనిపించుకొనును. వివిధపక్షములు తమతమ ప్రత్యేకలాభావ్యములనే మనసునందుంచుకొనక, దేశక్షేమమునకు సంబంధించిన మంచిచెడ్డలను యోచించునట్లు చేయుట తత్వసరము. వారివారియభిరుతములను తెలిసికొని సంగతిసందర్భములను సంప్రతించుటకు లాయకుజార్జి గారు తమకీర్తిని వినియోగించ పాటుపడుదురు. వారి పక్షము వారందరు వీరి నీపనికి నియోగించిరి. వివిధపక్షములవా రిదిగతకే ఉత్తరములను జరుపుచున్నారు. వీరు ఇంగ్లాండులో శాంతిసాధనకై పూనుకొనియున్నారు. వివిధ పక్షములవారి యభిప్రాయభేదములను పోగొట్టెదరు. వీరి

యత్నములు కొనసాగుగాక యని ఆస్పిక్తుగారు కోరిరి. వీలైన యెడల వీరిలో వీరికి వికచత్వము కూడ నేర్పాటు చేయుటకు యత్నించుదురు. ప్రతివారు దీనిని గురించియే మాట్లాడి ఏదో ప్రతిబంధకము చెప్పుచు వచ్చినచో శాశ్వతముగ వ్యవహారము పరిష్కార మగుటకు ప్రతిబంధకముగ నుండవచ్చును గాన ప్రతివారు దీనినిగురించి ప్రస్తుతము చర్చ విరమించవలయునని ఆస్పిక్తు కోరిరి.

కఠినవ్రతమును పూనవలసినదని ఇంగ్లాండులోని పక్షముల వారిని, ఆస్పిక్తుగారు కోరియుండిరి. మేము వారియజ్ఞకు బద్ధులము. దొరతమునాని చేయదలచిన క్రొత్తయేర్పాటులు కొనసాగక పోయినయెడల తమపక్షమున కేవిధమగు బాధ్యతయు నుండనేరదని చెప్పియు నెలవిచ్చిరి.

ఓ బెరింగారు కొంతసేపు మూలిగి, చివరకు ఒప్పుకొనిరి. కార్నసుగారు కూడ నిందున కంగీకరించిరి.

సర్ కోజరుకేన్మెంటు కేసువిచారణ.

లండను ఏప్రిల్ మే 26:— కేన్మెంటు గారి కేసు విచారణ బాతునెల 26 తేదీని ప్రారంభమగును. సుప్రసిద్ధులు ఆయర్లండు దేశమును ఆగు నల్లికను మున్నగువారు కేన్మెంటు గారి పక్షమున వాదింతురు.

మార్కెట్ సామ్యములు.

లండను మే 28:— ఇంగ్లాండు శ్వరాజ్యవిషయమై లాయుజుజార్జి ఇంగ్లాండు ప్రభుత్వముతో సంప్రతింతురు. వీరికి సామ్యములు గా రివిషయమున సహజముగ నుండురు. డిల్లెక్ గానగాని డెల్విగ గానగాని తెచ్చుచుగాని సహాయ మొనరింతురు.

అయ్యుర్లాండు నా ఆపలతోడ రాయబారము

లండను మే 25:— ఇంగ్లాండు దేశ నాయకులతోడ రాయబారము జరుపవలసివచ్చిన దొరతమునాని జార్జిగారిని కోరియుండిరి. అందులకు వారు సమ్మతించిరిని ప్రధానమంత్రి ప్రజలసభలో నుడివెను.

విచారణ కమిషను.

లండను మే 25:— డల్లిక సగరమున కమిషనువారి యెదుట ఇంగ్లాండుదేశ కనిస్టేబులు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు సర్ నెవిల్ చేంబర్లెనుగారు సాత్వ మిచ్చిరి. సిన్ ఫీసు పక్షములకుల గందరగోళము విశేషముగ నున్నదని, అది బాధకరమనియు, తెలియజేయుచు వీరు దొరతమునానికి కొన్ని మార్చనముల నొసర్చి యుండిరి. కాని తమ మార్చనముల దొరతము మన్నింపదయ్యెనని నెవిల్ గారు కమిషనువారికి విన్నవించిరి.

ప్రాస్తు

ఆర్థిక మహాసభ.

లండను మే 26 — రాబోవు నెల 5 న తేదీని వైసభ పొరుగు సగరమున జనత నికృతింపబడినట్లు తెలియవచ్చినది.

వెర్దనుయొద్ద పోరాటము.

మేరగు మే 25:— యుద్ధముయొక్క మంచి చెడ్డలు ప్రస్తుతము వెర్దనుయొద్ద జరుగుచున్న పోరాటపు పర్యవసానము ననుసరించియుండును వెర్దనుయొద్ద పోరాట మిపుడు ఉభయ సేనలకును మహాయుద్ధ ముక్రింద పరిణమించినది ఈస్థితి జర్మనులవలన గాక మన సేనలకు అది విన్నటి ప్రకటనముగ నున్నట్లుగా వివరింపబడినది.

బుధవారము కాదు జరుపబడిన వెర్దనుయొద్ద మహా సంగ్రామ మారంభమైనది. ఈ యుద్ధానికి వారణాసున డోమాంటు డ్యుగ్గు మరల మహాసభయ్యెను. అరబ్బులు కలుగునను అధైర్యము జర్మని యురరాజునకు కలుగ కలిగిన గౌరవహానిని తొలగియకొనుటకై యాతడు ఉన్న టూలుముల నన్నిటిని రప్పించి ఒక బానిసైతక సౌకటి చొప్పున యుద్ధ దహనమున కావలసియొకర్చెను. ఇంత ప్రయత్నమునై వారసు డోమాంటు

యుద్ధ శిథిలములను మరల వశ మొనరించుకొన గలిగెను. కాని జరుగుచుండిన మహాయుద్ధమున నిది అణుమాత్రము. పోరాటమున విజయము చలించుచుండును. ప్రస్తుతసమరముల నిట్టియొకటి కలుగునని చెప్పటకు చాల యవకాశ మున్నది. గత రెండుదినములందును వెర్దనుయొద్ద జరిగిన యుద్ధము కర్ణింప కల్యము కాదు. మన సైనికుల సాహసకృత్యములు వర్ణనాతీతములై యున్నవి. వారము ఆ శతములకు అత్యంతకృత్యము లొసర్చి అసమాన సూక్ష్మబుద్ధిని గనుపరచిరి. డోమాంటు డ్యుగ్గ పార్శ్వములు చచ్చిన జర్మని సైనికులతో నిండిపోయినవి. మన ఫిరంగులు జర్మని ముల ఫిరంగులకంటె నతితీవ్రగ వనిచేసిని. అందువలననే జర్మనీయులు సైనిక లంఠని చేపముగ నశించిరి. గాయవడిన సైనికులతో నిండి ముండిన 57 రైలుబుడ్లు జర్మని లోనికి పోయినవని తెలియవచ్చినది.

డోమాంటు ప్రదేశము.

కేరఫ్ఫియద్దము.

మేరగు మే 25:— వెర్దనుయొద్ద ఇంకను బోయగ పోరాటము జరుగుచున్నది. మార్కెట్ సామ్యము మున్నగుమున 35 మిట్టియొద్ద ఫిరంగిదళ సంఘం సమరము జరిగినదని నేను మధ్యాహ్నమున ప్రకటించబడినది. బాంబులు జేయు పరాసు సైనికులు మ్యామియగునకు తూర్పునకును అరణ్యములముందునకు నడచిరి. తీవ్రమగు ముట్టడియొచ్చి మాడ్యూంటు క్వారీలకు ఉత్తరమునందు ఒక కందకమున జర్మనీయులు తొచ్చుకొనిరి. డోమాంటు ప్రదేశమున ఎవరెగని ఫిరంగి యుద్ధము జరిగినది.

రష్యా

అపత్య ప్రకటనములు

లండను మే 25:— ఆస్ట్రీయావారు రష్యాదేశమునకు ప్రకటనముల సంపుచుండిరి. ఇటువలంపుచుండిన ప్రకటనములు తీవ్ర స్వరమున వీరు వెలువరించు ప్రకటనములు అధికవ్యక్త్యమును జూపుచున్నవి. (ట్రెంటిన్లో ఆస్ట్రీయావారు యందుకు పోవుచున్న తమదమున సందుచేసికొని రష్యావారు గలిపియునా మందుకు క్రోసికొని వత్తురేమో అను భయమున ఆస్ట్రీయావారు తేనిపోని సంగతులను కల్పించి తాము (ట్రెంటిన్లో) ముందుననుభవించు లేదని రష్యావారిని భ్రమింప జేయుచున్నాడు. అది కోరియన్న డెల్లెగ్గెన్స్ ప్రతికట వెట్రా) గాదు ఉలేఖనము తెలియజేసెను.

ఇటలీ

ఆస్ట్రీయుల నెదిరించుట

లండను మే 26:— నెపోనావ ఆగ్నేయ భాగమున ఇటలీయులు ఆస్ట్రీయులను గెలువించి ప్రారంభించిరి. ఇదిగాక ఈశాన్యముఖములై బెరేటువై ఇటలీవారి సేవలు నడచుచున్నవని నెపోనావ నుండి ట్రెయ్యుప్రతికట తంలివార్త వచ్చెను.

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

కోటు మే 26:— ఫిరంగిదళ యుద్ధములు విశేషముగ జరిగినవి. క్రొత్తముల చాల మోట్లను అతి తీవ్రతతో ముట్టడుల జరిపి తరుమగొట్టబడిన బూరె కనుములు ముట్టడింప యత్నించి విఫల మనోభులైన పిదప క్రొత్త సేన నిటాలియములు వెంట దరిమిరి. ఈ కనుములు ఆగ్నేయమున నున్న మెట్ట మరల ఇటలీవారి యధీకమైనది.

అమెరికా

సంధి విషయము

వల్సెగారి భావము

వాషింగ్టను మే 26:— ప్రస్తుతకృత్యముల గూర్చి కాటరు గారు విలే సమగారితో మాట్లాడిరి. కర్ణవహర పరిష్కారము గూర్చి మరల విచారణ యుద్ధదేశము వారు సమాధాన వడిగారు తమకు లాభము కలుగ బోకల్యము కలుగజేసి కొనరాదని అభ్యక్షించి భారమై యున్నట్లు కాలరు గారు తెలియపరచిరి.

మాట్లే స్తీయ:— కొలంబోనుండి వచ్చిన మాట్లే స్తీయరులో కేంబ్రెజు అను హిందువునుండి. అతడు ప్రాస్తుదేశమున కార్పొరటు వదలి నొసగబడిన. ఫ్రెంచి దొరతమునా రతనికి రెండు లం గారు పతకముల నిచ్చిరి.

గంజాముమండల ద్వితీయ మహాసభ

సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు తెన్నేటి విశ్వనాథశాస్త్రిలవారి స్వాగతోపన్యాసము.

శ్రీకృష్ణమండలమున నున్న సమాజమునకు 26 గంజాము మండలసభలలో ప్రతినిధులను ప్రేక్షకులను, స్వాగతమును చేయుచు, తెన్నేటి విశ్వనాథ శాస్త్రిలవారి చేతుల నుండి స్వాగతోపన్యాసమును గ్రహించి భాగ్యమును ముగించుచున్నాము:-

ఈసభ ఇండియా జేతపు జాతీయమహాసభ ప్రాచుర్యమును పొందినది. స్వపరిపాలనను బాంధవ్యము దగు కార్యక్రమములను మార్గములను యోచించి నిర్వహించుటకు నా మహాసభవారికి యువకంఠము నేర్పబడినది. గత నెలలో మాసభవారి అలచబాదులలో సమాజము కొన్నియోచనలు చేసి యొక సమానాధిపతిని నిర్దేశించుచున్నాము అది జేతపులలోని ప్రజలు యభిప్రాయములు తెలిసికొనుటకు వారలకు బంతుబడి పిమ్మట నీ సందర్శనమున జరుగు యాలోచన జేతపుమహాసభ వారి యాలోచనలతో తేరును. కావున అంతకుగూర్చి నిక్కడ నేను బ్రకటింపించుట సాంప్రదాయము గాదు.

మండలసభలు.

మండలసభలు, రాజకీయ వ్యవహారములనుగూర్చి దొరతనమువారికిని అధికారులకును ప్రజల యభిప్రాయములను గ్రహించుటకును దెలియజేయుటకు సాధనములు. ఇదిగాక ప్రస్తుత రాజకీయ వ్యవహారములనుగూర్చి రాజ్యాంగ పద్ధతులనుగూర్చియు దొరతనమువారి ఉద్దేశములనుగూర్చియు అభిప్రాయములను గూర్చియు అధికారుల పద్ధతులనుగూర్చియు ప్రజలకుందరికిని స్వాతంత్ర్యములను గూర్చియు ప్రజాసామాన్యములకు బోధించుటకును యభ్యుదయభంగిమయు ఇట్టి జిల్లాసభలలో నుపసాదించబడునది. జేతపులనుగూర్చి విషయములనుగూర్చియు ఈజిల్లాసభలు చేయుచున్న రాజకీయవ్యవహార సంబంధములయిన కార్యములనుగూర్చియు బుర్రులుగాక నిష్కము నుదాహరణముగా మెచ్చు సంబంధము గలగ జేసికొనుచు ఈసభలు ప్రజాభిప్రాయములను బ్రకటింపుచున్న వాస్తవమైన సాధనములని యంగీకరించి అందుచేర్చించబడు పనులనునుగూర్చి కొంతవరకు తాములోనిచుచు పరిగణించుచున్నాము. ఈకారణముచే జిల్లాసభలయొక్క ప్రయోజనము ప్రధానమును పీఠికల ప్రజలకు రాజ్యాంగ విషయములలో సభించివచ్చి యుండుటకు దొరతనమువారును ప్రజాభిప్రాయముల తెలిసికొనుటకు సాధనము లేర్పడినది. దొరతనమువారిపై సభలను గౌరవముతో జూచుచుండుటచే నీమండలసభల ప్రయోజనములను ఫలించుటకు మొదలుపెట్టినది. రాజకీయ వ్యవహారముల యందభివృద్ధి జరుగమన నులయించి యున్న రాజ్యకీర్తి జ్ఞానోదయము కలిగి సంఘభావకత్వ పాదము సంఘములుగా జేయుటకు సభలే అచి తనుకార్యములను అందరేకమై నిర్వహించు కొనుటకునగు గలుగులాభములను తాము గ్రహించుటయు స్వధర్మములను గురించియు ప్రజాధర్మములను గురించియు రాజ్యకీర్తిలను గురించియు సరియైన యభిప్రాయములను కలిగి ప్రజాస్వాతంత్ర్యముకొరకును తమకేయి పనులను స్వాతంత్ర్యము కొరకును బునికేయి పనులను నిశ్చయించి ప్రజాభిప్రాయములను జనులకు కలిగింది. ఈసంగతి దొరతనమువారు కూడా గ్రహించి మన మభివృద్ధిచేయుమన్న మార్గములను పట్టి బాగ్యతతో గనిపెట్టుచున్నాము. మన జేతపులను గూర్చి యా లాభములనుగూర్చియు దేశభివృద్ధినిగూర్చియు మనకెంత శ్రద్ధ జోక్యము గలదో దొరతనమువారికిని అంతే శ్రద్ధ జోక్యము కలదు. దొరతనమువారియొక్కయు ప్రజలయొక్కయు సుద్దేశ్యములకైయు. దొరతనమువారి పరిపాలనా ధర్మము మిక్కిలి వ్యాప్తి ముందునను అందుకుగూరించి జేయు కార్యముల యందును సడిపించు కార్యక్రమములయందును అలంబించు మార్గములయందును దొరతనమువారి యాశీర్వాదములను ప్రజాభిప్రాయములను భేదమెప్పుడు ఉండకమానదు కాబట్టి ప్రజాభిప్రాయములను దొరతనమువారికి వెల్లడిచేసి ప్రయత్నపరిచి జేతపులనుగూర్చి మనమభివృద్ధి కొరకును అలంబించు యోగ్యములని ప్రజలకుదోచిన మార్గములను గూర్చియు కార్యక్రమములను గూర్చియు వారు గ్రహించగలగునట్లు సులభములను మనకు ముఖ్యధర్మము. మన యభిప్రాయములను కూర్చి కరింపక మారదప్పిస్తో వాని నాలోచించి యుండుటకు

కు దగిన ప్రయత్నములుచేయుట దొరతనమువారికిని ధర్మము. జిల్లా సభలు జేయుచున్న కార్యములు రెండు విధములు. సంఘభావన సమకూర్చి రాజ్య కీర్తిని విజయములగు మార్గములను రాజ్యాంగ విషయములను గూర్చియు రాజకీయ వ్యవహారములందులకి లోపములనుగూర్చియు జిల్లాసభలు యొక్క అభిప్రాయములను సరియైన దొరతనము వారికి నివేదించి జిల్లాజేతపుల కొరకును దేశభివృద్ధికిని జిల్లాప్రజల యొక్కయు జేతపులయొక్కయు జేతపులకులను జేయు పనులను ముఖ్య కార్యములను జేయుటకు దొరతనము వారిని గోరుట మొదటిది.

ప్రజలకు జ్ఞానాభివృద్ధి గలగజేసి వారికి రాజ్యాంగ కీర్తిజ్ఞానమును వ్యవహార దక్షతా నైపుణ్యమును కలిగించుటకు కర్తవ్యములగు కార్యముల నాలోచించి చేయుటకును, దేశభివృద్ధికిని సంఘభివృద్ధికిని జేయుటకునీ సమయము గూర్చి చర్చించి జేయుటకు దగినసాధనము లేర్పడుటకును, జనులకు వ్యవహార దక్షతా నైపుణ్యములనుబడుటకును దగిన ప్రయత్నములను సాధనములను సమకూర్చుట రెండవది.

ఇట్టి రెండు కార్యములను మండలసభలకు ముఖ్యము లేనవి మనము గ్రహించవలయును. మనయొందు కార్యములను నెంతవరకుగా నెరవేర్చుకొనగలగునటు లీసభలను జరిగించిన సంకల్పాధికరణమును బ్రయోజనకరముగను నుండును. ఈరెండు కార్యములను ముఖ్యములేనవియు సమానములేనవియు నగుటచే మనము వీరి శ్రద్ధతో గ్రహించవలెను. ఇందు మొదటిది రాజ్యకీర్తిజ్ఞానమును వ్యవహార దక్షతానైపుణ్యములను మనము చెందగలగుట కనకాశయులను గలిగించుటకు సాధనమును. రెండవది మనమధికార దక్షతను పూనుటకు కారణమైన యోగ్యతను సమకూర్చుటకు ముఖ్యమైనది.

సాధిక నిర్మాణము.

వీటిట జరిగించబడు జిల్లా రాజ్యాంగవిషయక సభల ఎంత బాంధవ్యమును అనంతమై యభ్యుదయమును జిల్లా ప్రజల యొక్క కదలికతో గూడిన తోడ్పాటుతో నేర్పాటు చేయబడి సందర్శనములకు యుండుగా జట్టి రాచకీయపు వ్యవహారములకు సుబంధించిన పని ఎంతెంతవరకు నిర్వహించుచు యుండుగా జనువును బలపరచక పోయినచో ప్రయోజనకరము కానేరదు. ఈసంగతి తానుండ తెలిసికొను. కావున మన రాజ్యాంగ విషయక సభలు సార్వత్రికము లగుటకు కార్యక్రమములయొక్క విధిజర కొంతవరకు అనవరము. అభివేక్షణకు పట్టుదల మును యాదిన ఈసభలలో నెంతయందరమునును ఈవ్యాపారము చక్కని యంగీకరణముతో నిర్వహించవలెను. ఇదిగాక వివిధముల నన్ని సంఘములను పాటునువిధించి మనమోదమును, ఒకవిధముల సామాన్యపు ఒప్పందములను దానియొకరకు మార్తము నిశ్చయించ బడినది. సంవత్సరము పాదపుర యంగముగా బనిచేయు వ్యవహారములే ప్రసభతాలాకు ఉపసభతోగూడి సామాజికత వాతీయమహాసభ; రాష్ట్రీయసభలు. ఏరాష్ట్రీయ తాలూక వ్యవహారముల సామాన్యపు విచారణయొక్క భారము ఆరాష్ట్రీయసభ వహించును. జిల్లాకొటవొప్పక జిల్లాసభలు. ఫిరకావారీగా తాలూకావారీ నేర్పడుటకు తాలూకాసభలు. ఆఖరుకు గ్రామసభలు. గానివిస్తరములయొక్క వారివారి ఫిరకావారీగా విములవిచారణ, ఫిరకాసభయొక్క సభ్యులు తమ గ్రామములను పరిపాలనము చేయుటకును ప్రతిఫిరకాసభతాలూకు సభ్యులకు గ్రామములకు మిక్కిలి తెలివిన గ్రామస్థులను కీర్తిగూడు కలపుగనును, వారి తో కలిసి వారి మూలముల పరిచేయును, వారలకు తాము జేసిన పనులకు కార్యములయందు దక్షతను నిమ్మకము పుట్టుగను కల్పించుటకును. ప్రాధమిక స్థానికప్రభుత్వముల పాండు కీర్తిస్వచ్ఛా ప్రభుత్వములను ఏర్పాటు మిక్కిలి యవసరము, అప్పట్లో ప్రతి జిల్లాలోను తాలూకాలోను ఆయాస్థలముల జనసంఖ్యకును కార్యములను పూనుకుని సార్వత్రికముగా సరివేర్చగలగు సమర్థతతో గూడి యేకాగ్ర చిత్రితతో బనిచేయుట. బహుజనుల కలగడన సంకతి ముఖ్యమగును. ఈ సభలలో నుండి తాలూకాబోధులు జిల్లాబోధులుకు దొరతనము వారి యోగ్య గ్రహణముగా సభికులు సభాధ్యక్షులు ఏర్పడియుండును. అట్టిచో

సామాన్యపు శిక్షణ కాలములో స్థానిక ప్రభుత్వములకును వారు గ్రహించి ప్రభుత్వములో స్వచ్ఛాప్రభుత్వముగా నేర్పడిన సంఘములలో వారు గురువులైన కార్యములను పూర్తిగా నెరవేర్చుకొను సామర్థ్యమును పొందగలగు గాని జిల్లాయొక్క అన్ని భాగముల అయిదువారి, పరిపాలనా వ్యవహారముల యధికారమును సర్వాధికారములకు బహుముగా వారలకు ఉద్యోగియుగాని వారినిసానుకూలముగా వదలిపెట్టలేనన్న స్వాధికారము. ప్రజాసామాన్యముయొక్క జేతపులనుగూర్చిన అభివేక్షణ. ప్రతినిధులను తిట్టించుటకు నిషేధించిగా జేతపులమును, ప్రధానము ఇది. యెవ్వరు కాదనదు.

రాష్ట్రీయసభ యా రాష్ట్రీయయొక్క యాభ్యుదయ సంయోగకరము కేంద్రము. చేయబానిస పనులకు యెర్పాటును, చూచనలను, ప్రసంగములను, ప్రయోజనములను ఈమొదలగు వానిని పరిపూర్ణము మార్చుకొనుచు జిల్లాసభలతో ఆభివృద్ధిచేయున స్వర్గములని యుండును. రాష్ట్రీయసభ కరణము. రాష్ట్రీయలోని యాభ్యుదయ రాజ్యాంగవిషయక వ్యవహారములను పరిపూరించు స్థలము రాష్ట్రీయసభ సకల హిందూజాతీయ దేశీయోపసభలకు సమకూరునునది.

రాష్ట్రీయసంఘములకు, జిల్లాసంఘములకు, చిట్టపులు, శ్రోత్రియులు, మాస్టరులుగానేర్పడి రాష్ట్రీయచట్ట నిర్మాణసభలలో సభికులు ఆలోచనలతో దెచ్చు సమస్త సంకతులను గూర్చిన భోగ్యులను మూలాధారముగా నుండగల యును. జిల్లా ప్రధానమును విశేషాధికరణము, ఇచ్చించుట, పట్టణ, చేతిపనులనుగూర్చి ముఖ్యము, ఖరీదసంబంధములకు నిధులు, నీటియొక్క స్థితి ఈ మొదలగు సమస్త అంశములను అనుసంధానమున జిల్లాసంఘము నిర్దేశించి యుండునదిగాను దగిలెను. తయారుచేసి యుంచి యెడల చట్టనిర్మాణసభలో జరగవలసినది మెచ్చును. ప్రజాసభలకు సభికులకు గాను జనులకు, అధికరణము నిశ్చితాభిప్రాయములను శాసనముయొక్క శిక్షణను ముఖ్యమైనది బలపరచబడి రలెను. వారిని యొక్కకాలములో రాష్ట్రీయ సంఘములకు జిల్లాసంఘములకును వారు తాలూకాసంఘములకును వారి ప్రతిఫిరకా లేక గ్రామములకును పంపించవలయును. తాలూకా సంఘములకును వైని ముందరినీ యన్ని యంశములను గూర్చి భోగ్యుల తెచ్చించుటకు వారిని జిల్లాసభలకుగా దయారచేయుట గ్రహణముదాకును తాలూకా సంఘములకు బంపిపెట్టుట ప్రత్యేకమును వివరణప్రత్యేకము వివిధములను గూర్చి జనులతో యట్టి సంతకములను ఎంచుట నియమముల సంబంధముల కార్యముయొక్క నిర్వాహకము, చట్టనిర్మాణసభకు దరఖాస్తుపార్లమెంటు, సభలో నిశ్చయించునదియందును, ఈసభలజిల్లాసంఘములకు ముఖ్యముగా జేయవలసినది. ఎప్పటికప్పుడు రాజ్యాంగవిషయక వివాదాంశములలో గొప్ప యంశములను తీర్చించి వారియధిప్రాయమును గ్రహించుచు చేసి, సలకకాసా యునునను సభములకు, అనవరము గలిగిస్తూజెల్ల, వారి యభిప్రాయములను సకలసామాజిక జాతీయోప సభలకు బంపుచునీ గోరుచు రాష్ట్రీయ సభకు పంపవలయును. బాంధవ్యమునీ తోడ్పాటు నాజాతీయోప సభవారి అందుకగూర్చి పరిచేయుట కూడ గోరవలయును.

ఇదేవేటి తాలూకా సంఘములకు తాలూకాలోని గ్రామములను విభజించి ఫిరకాలవారీగా సంఘముల నేర్పించి ప్రతిగ్రామముల వారిదేలిగల గ్రామముల అనకాశముండినచో నియమించవలెను. వానియొకముగ గ్రామములో వరసముల దగ్గరలు చేయుక భోగ్యులను బాగ్యత చేయవలయును. గ్రామములోని

(ఎ) ఖిర్తీభూమి యొక్క విస్తీర్ణము, ఇవాను లేక జిరాములే, చెల్లుచున్నవి. (బి) పట్టణ, పశువులసభ్యు, గడ్డి, నీరు, నీటిరిసనా యుండినచో అట్టిరిసనా (సి) వ్యవసాయపు పనులన్నియు వ్యవసాయవారు, వాని కుటుంబముల చేయుచున్నది, లేక పాలి కాపులు గాని, కూలి పొందుగాని చేయుచున్నది, మరియు (డి) వ్యవసాయముగాక ఇతర పనిపట్టుదేని జీవనము చేయుచున్నది, అట్టిట్లో అందులనిరాబడి 1 కుటుంబములకుభ్యు వారి నాళియొందుకొని జీవనము చేయువారి సంఖ్య (ఇ) భోజనము, బట్టలు, మతసంబంధముల కర్మము, విశిష్టంధ ఖర్చుపెట్టుటకు వైకము. (యఫ్) ఋణములు, రడ్డి. (జి) సంవత్సరములో కాబడిన సాగుబడియొక్క మొత్తపుఖర్చు, (ఎచ్) వ్యవసాయపు ఖర్చులలో యిది మి తే దా రుండును. (బి) పరిశ్రామిక ప్రయోజనము వారి వివరములు వివరించ జేయున సమయసంఖ్య రాబడి. (జి) రోడ్లు (క) చెరువులు నూరు

కాలము మొదలగు జలాధారము. (ఎన్) ఆరోగ్యము ఇండ్లనీటి (ఎన్) పశువులమేతకు నీళ్లు (ఎన్) చదువు చదువులకు ఈ మొదలగు అంశములనుగూర్చి సరియగు వివరణలతో భోగ్యుల జాగ్రత్తజేయుచు గ్రంథము చేయుచుండవలెను.

రాజ్యకార్య విషయక నిర్వాహణ కిది ప్రాజాధారము నంటిది.

ఇట్టి భోగ్యులను ఎప్పటి కప్పుడుగాని సంవత్సరమున కొకసారిగాని సవరణచేయుచు సంప్రదించుచు చట్టనిర్మాణ సభలోని యాయాజిల్లా లేక నియమక ప్రదేశముల బ్రతినిధులుగా నుండు సభ్యులతోమీయచు వారిని హెచ్చరించుచో లేక మునకు జాలప్రయోజనకారి యును.

ఈ విషయమున మనజిల్లా సంఘాధ్యక్షుడగు మ॥ రా॥ అన్నెల్ల పరకురాం పోలోగారు, విశేష కరిత్రమజేయుచు గ్రామముల నెంబడిని దిరిగి జాగరూకతతో నిండైన యాజిల్లాకరమున వైవి వివరించిన భోగ్యుల సం గ్రహించి హిందూవారా కత్తికలో విజా కరిహులమును గూర్చివ్యాసములు అనుపేరున ప్రయతనము చేయారు. ఇదియంతయు ప్రశంసనీయును.

ఈవిషయము మనసభలు తేయు పనులకు కేరలును ప్రాజాధార మగుటకు నింత దీర్ఘముగా బ్రసంగించినాను. మిగుల వినుగు ప్రతిపదించుచు నన్ను చున్నింప గోరెదను. మన జేతమున చదువలసంభ్య తక్కువ. అందులో బహుమంది సర్కారుద్యోగ ములలో నుండినంతయు కక్తియుత్తమును దొరతనమువారి వ్యవహారములలోని లోపముల గనపరచుచు సవరణలతో ప తోచేరని రాజ్యాంగ విషయక ప్రభుగ ములలో జోక్యము గలగజేసికొనుటకు ఆకత్తుగా నున్నా రు. చట్ట నిర్మాణ సభలో నేమి జరుగు చున్నది, మన యభివృద్ధిని గూర్చిన కార్యములలో రాజ్యాంగవిషయక కార్యక్రమ మెట్లు నడుచుచున్నది, మన రాజకీయసాంఘిక, పరిశ్రామిక, ఆర్థిక విషయములలో జేసిన నిర్ణయములను ఇంగ్లాండునుండి బ్రపంచముగాని ఇతర యు స్థితజేతములలోని నిర్ణయములనుగల వ్యత్యయములను గూర్చిన భోగ్యులమును అందుకుగల కారణములను మనజేతముగాని ఇం గ్లీషుభాష నేర్పినవారిలో గూడ బహుమందికి తెలియదు. తెలిసికొను అభివృద్ధి తేను. ఈమరస్థాని మన సాంఘిక ప్రభుత్వములో మేలగు మామూలు గజగుటకు న్యూజిల్యాండ్ ప్రాప్తి గలగుంచి కాంక్షించుటకును ముందు మన జేతములో నున్న ప్రజా సామ్యమును మిదవకేవలించిన విషయములకు గూర్చి ముందుగా బోధపరచి వారికి జ్ఞానోదయము గావించి జారు భిన్నాభిప్రాయములు గావించి మనలో ప్రామాణ్యములలో బాటు మీరు సంగతులను బోధపరచుకొని వారికి విశేషము లో లోడ్డుది సంఘభారముతో గార్యముల నన్నిటిని ప్రివేష ముకలతోను ఎడతెగని అభివృద్ధి జోగ్య పట్టుచుకొను జరి గించుచు, వ్యవహార నిర్వహణలలోగూడ అనుభవజ్ఞానము గొంతవరకై న సంపాదించుచునో మనము గమ్య స్థాన మెప్పుడును జేరము. అది మే వ్యక్తులను ఎండమావిత గనపరచు. మామూలుగా సారిపోవును. గమక ముందుగాసామ్య జరలకు మైదెలియజేసికొ యంతయులకు బోధించుటకు గుంటూరు మండల సంఘమువారి జేతము నున్న చందమున యొక కార్యకర్త నేర్పరచి జానుమాలను అప్పటప్పట పత్రికలని ప్రయత్నించుచు అంగములనుగల సభలు దరుచుగాగూర్చుచు వారలకు జ్ఞానోదయము కలగుచు జేయవలయును. అట్లుచే ననిచో మనజేతాభిమానుల యుద్యమ ములు ఫలించుట గట్టము.

సాంఘికభుక్తియను

27. మనవ్యవహారములను మును చక్కగా నెరవేర్చు కొనగలగు కక్తిసామర్థ్యములను అధికారములను మనకులభించుటకు జేయుటకై 1882 న సంవత్సరమున రిపబ్లిక ప్రభువు గారి కాలములో సాంఘికభుక్తియను మనజేతమున స్థాపించబడినది. కాని నేటివరకు జరిగిన కాలమును దిగినసామర్థ్యము మనకులభదలను. ఇందుకుగొన్ని కారణములు గలవు.

- (1) సాంఘిక భుక్తియను పేరున కన్వేడిన స్వకంతములు రాజకీయోద్యోగముల యజ్ఞము, నిరంధరము మొదలగు వానికి లోబడి నేర్పూర్తినిచ్చి, భంగము గలగించుచున్నది.
- (2) అత్యగ్రాంభిలముల నెద్ద మతవ్యవహార కర్తవ్యం భావము గలిగి నిష్పక్షపాతములతో వ్యవహరించు తలచియు గల జారును, ప్రజల నియమానుకూల ఆధికారమును వినియోగించి ఎంబుకొండలతో, భావక ప్రభుత్వ ప్రభులతో పోలి చుటకు తక్కువ.

(3) తాలూకాబోర్డుల జిల్లాబోర్డుల అధ్యక్షులు, విశేషింబి, కలక్టరు వారి తాచేదాట్లు ఆయుములగు గాని సర్కారుద్యోగియులు కానివారు లేరు.

(4) అన్నిటికంటె ప్రధాన లోపము ఏదనగా, బోర్డులు, మ్యూనిసిపాల సంఘములకు, చక్కగా నిరాటంకముగా ప్రజలకు లాభకరముగా జేయగలగుటకు చాలినంత దృవ్యోప కత్తి సాధనములు వీనికి లేవు.

ఈకొరత నింతజగము తీరుటకు మాగ్యము కనబడదు. ఏమనన ద్రవ్యోపకత్తి సాధనముల నేర్పజుటకు మన మద రాను దొరతనమువారి జేతాధికారములేదు. అందుకు రాష్ట్రీయ స్వకంతాధికారము అత్యావశ్యకము. ఇట్లు యధికారములేని హేతువుచే, ప్రాసుప్రెసిడెన్సీలో దొరతనము వాడనలూలు చేయు ద్రవ్యమంతయును కొన్ని బాటకుల సామ్యముగ నగలు భాగమునుకొని బాటకులసామ్యముగ సంకము మరికొన్ని బాట కులలో కొంతభాగమును మాత్రము మద్రాసు గవర్న మెంటు వారికి భిక్షులనిమిత్తమిచ్చి తక్కినదంతయు ఇండియాదొ రతనమువారు పుచ్చుకొనుచున్నాడు. కాబట్టి మన రాజధానిలో కనులమున సామ్యంతయు మద్రాసుదొరతనమువారు నేర్పచ్చ గా భిక్షుపెట్టుటకకాకలేదు. 1915-16 సంవత్సరములో మన మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీలో అన్ని బాటకులక్రిందను కను లుచేయబడిన సామ్య ముత్తరూ 13,72,17,000 లు, అందు లో మన మద్రాసు దొరతనము వారికి లోబడిన యాప్రెసి డెన్సీలోనిభిక్షులక్రిందవినియోగపరచుటకు రూ7,63,96,000 లు మాత్రము అనకాకము చిక్కినది తక్కిన ప్రైవేటులము అనిగా రూ 6,08,21,000 లు ఇండియా దొరతనమున రు తీసుకొనినారు.

ఇండియాదొరతనమువారిని మన మద్రాసు ప్రభుత్వము వారికి దృవ్యవిషయమై తగిన ఏర్పాట్లు నిర్వయింపబడునరకు మనరాజధానిలోని మ్యూనిసిపల్ సంఘములకును బోర్డులకును గావలయు దృవ్యోపకత్తిసాధనము లేర్పరచబాలను.

మన మ్యూనిసిపల్ ఆఫ్ఫు, లోకల్బోర్డుల ఆఫ్ఫు ఈ రెంటిను కీస్రూ లోనే సవరణ కాబోవుచున్నది. ఏయే భాగములు ఎట్లెట్లుమానునో తెలియను.

బాలరెవిన్లు

ఈ విల్లుగూడ రాబోవు ఆగస్టునెలలో ప్రవేశపెట్ట బడును. ఈ విల్లు ఇంగ్లీషుబాలర ఆఫ్ఫు నామోనావై తయారు కాబడినది. ఇందులో గొన్ని యంతములు క్షేమకరముగా గనపట్టుచున్నవి. 16 సంవత్సరముల ప్రాయముకు లోపు పిల్ల లకు పొగాకు అమ్మిన వారికి అపరాధము ఏర్పరచబడును. ఇదియంతయు మంచియేర్పాటు.

విద్య.

కీర్తికేళులగు గోపాలకృష్ణ ఘోక లే గారి ప్రాచీనభవిష్యనుగూర్చిన విల్లు చట్టముగా జేయబడలేదు. కాని యది కేవలము నిష్కలము కాలేదు. ఈవిద్యావాప్తిని గూర్చి జేయబడిన యేర్పాటు సంతృప్తిగాలేదని సామ్రాజ్య ప్రభు త్వమువారి వ్యవయమున నాటినది. ఈవిద్యావాప్తి విషయమై ఏటేట 50 లక్షల రూపాయలు వెచ్చపెట్టుటకు యివ్వ వలసినదిగా నేర్పరచబడినది. అందుకు మనచక్రవర్తిగారికి మనమంతయు కృతజ్ఞులము. కాని ఈద్రవ్యము రాజధానుల లోని పంచకములలో మన మద్రాసు దొరతనమువారు రాజ ధానియొక్క అనసరములకు దగినంతద్రవ్యము భిక్షుపెట్టుట జరగలేదు. ప్రతిగ్రామమున అధమము ఒకపాఠశాలయొన పెట్టినచో జేతమున జనసామాన్యములో బహుకాలమునుంచి వ్యాపించియున్న అజ్ఞానాంధకారము పోదు. అదిపోయి జ్ఞానో దయగురుదాక జేత వృద్ధినిగూర్చి మనముచేయు ప్రయత్నము లేవియు గొనసాగవు. మనలకు తరుణోపాయము లేను. ఈ సంగతి నిశ్చయమని రూఢిగా నమృతలెను. ఈబాటకుభిక్షు అంతయు దొరతనమువారే భరించుట వ్యాయమైనను జిల్లా లోని జనిందారులు, ప్రాప్రయిటల్లు, వర్తకులు మొదలగు భరిమలందరు వాము జేయు పుణ్యకార్యములలో వీనిని మించినది లేదని వృథముగనమ్మి యా యజ్ఞానాంధకారమును బో గొట్టుటకు దగు సాధనము లేర్పరచి వారికి బాముగూడదగు దృవ్యసహాయము చేయవలయును.

జిల్లాలో మధ్య విద్య, ఉన్నతవిద్య, కూడ నేర్పు పాఠశాలలు జిల్లాయొక్క వైశాల్యమునకును జనసంఖ్యకును బాలినన్ని లేవు. ఇది యంతయు శోచనీయును. బి.ఎ., పట్ట పరీక్షవరకు విద్యనొసగు విద్యాలయ మొకటిలేదు. పద్దాకి మిడిలో నాజమీందారుగాను స్థాపించిన శాస్త్రపాఠశాలగాని జిల్లాకు ముఖ్యపట్టణమగు బరంపురములోనున్న శాస్త్రపాఠ శాలగాని వృద్ధిచేసి యా కొరత దీర్చుట అత్యావశ్యకము.

నరసన్నపేట, సోంపేట మొదలగు యూనియను లుగా నేర్పడియున్న నెద్దగ్రామములలో గూడ మధ్యవిద్య నేర్పు పాఠశాలలు లేవు. ఈబాటకును సామ్య వినియోగ పరమ పాధ్యత జిల్లాబోర్డువారిది. బోర్డుమొంబర్లు ఈవిషయ మున శ్రద్ధతీసుకొని గట్టిపనిజేసి యీచుచ్చమాపవలెను.

పాఠశాలలో నేర్పు విద్యలలో ప్రథమ విద్యను మాత్రము నేర్పుకొని చదువు తుడ ముట్టించి లోక వ్యవ హారమున బ్రవేశించు వారలకు, వారలవలించు వ్యవసాయపు వర్తకపు పరిశ్రామికపు వృత్తుల కుపయోగించ దగురీతిని చదు వునేర్పు ఏర్పాట్లు చేయవలయును. ఈ తీరున మధ్య విద్య నభ్యసించి మాత్రము పాఠశాలలను విడిచి కుటుంబసేవకును ద్రవ్యాధ్వనకు దను కాలము వినియోగపరచు వారలకు అం దుగుగూడ బ్రయోజనకారి యగు లాగున విద్య గలపు యేర్పాట్లు పాఠశాలలో నుండవలెను. లేనిచో నీ విద్యా భ్యాసములన భాషాజ్ఞానము గొంతవర కలవడము తప్ప హెచ్చుపాఠకములేదు.

ప్రస్తుతము జరుగుచున్న యుద్ధములో నింగ్లాండు దేశములోనున్న విద్యాలయములలో నేర్పు విద్యలో శాస్త్ర మునకంత ప్రాముఖ్యత యివ్వనట్లున్న అందువలన దేశజేతు మనకు చాలాలోపమున్నట్లున్న ఇంగ్లీషు ప్రధానులు మొద లుగాగల ఇంగితజ్ఞులు తెలివి తెచ్చుకొనిఈకొరతదీర్చుకొనుటకు ఈపాఠశాలలను సాధనములను యోచించుచున్నారు. మనదేశ మనకు ఆదర్శముగానుండి కొంతవరకు మాత్రము వానిని నమోనాగానుంచుకొని విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించిన యాహిందూదేశములో విద్యగరపుటయందు ఆలోపముబహు భితి జనకముగా నున్నదనుటకు సందేహములేదు. మనవిద్యా లయములలో నేర్పుచున్న రసవాదశాస్త్రము పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రము, భూగర్భశాస్త్రము, జంతుశాస్త్రము వృక్షశాస్త్ర ము, మొదలగువానిని నభ్యసించి పట్టపరీక్ష నిచ్చినవెనక నట్టి శాస్త్రముల పరిశోధనజరిగించి విశేష జ్ఞానవృద్ధి నొందుట యనునది ఎక్కడను వినుటయే లేదు. జీవసోపాధి నిమిత్త మనలవలించుచున్న వృత్తులలోబడి విద్యాలయములో నేర్పు కొనిన శాస్త్రములను మరచిపోవడముగూడ తలపించుచున్నది. ఇదిగాక B. A., M. A., పట్టపరీక్షలకు విశ్వవిద్యాలయము వాడ ఏర్పరచిన గ్రంథములదామునుకు ఇంగ్లీషుభాష యందు సాహిత్యమును లభింపజేయు యోగ్యతగలదు గాని, బుద్ధి యొక్క విశేషమును వికసించజేసి శీక్షయినర్హు సామర్థ్యము లేను. విద్యార్థులు సామాన్యపు పట్టపరీక్ష లిచ్చిన పిమ్మట ధర్మశాస్త్రము, వైద్యశాస్త్రము వాస్తుశాస్త్రము, యంత్రము లనునదుపు శాస్త్రము, మొదలగు వానిలో విశేషజ్ఞానమును పొంది యావిశేషజ్ఞానమును తామవలించుచు వృత్తుల లో వినియోగపరచుచున్నారు. కాని తక్కిన వృత్తులవారి కట్టియనకాళము చిక్కుటలేదు.

పూర్వాచారమున ను సరించి వ్యాకరణశాస్త్రము, తర్కశాస్త్రము, మిహంసశాస్త్రము, సంస్కృతసాహిత్యము వీనినభ్యసించుటలో సంవత్సరములకొలది కాలముగడపిన మన పండితులు సామాన్యముగా లోకవ్యవహారములలో నెన్నదగిన సామర్థ్యము గనపరచినకత్తులుగా నున్నసంగతి మనమంది రెరిగిన సంగతియే. చదువు విశేషములేక అనుభవజ్ఞానము సంపాదించిన పండితులు గానివారలు, లోకవ్యవహారములలో నేమి, వర్తక వ్యాపారములలో నేమి ఇతర తాకికార్య నిర్వాహణలో నేమి యుక్తుప్రప్రాణితగ గనపరచుచున్నారు. ఈతీరుననే మన విశ్వవిద్యాలయము తయారుచేసి పట్టపరీక్ష లలో గృతార్థత నిచ్చువారలకు మనసంస్కృత విద్య నేర్పిన పండితులకునలె ప్రయోజకారిగా నుండలేదు. కావున నీవిషయమున విశ్వవిద్యాలయమువారు తగు యోచనచేసి యవసర మగు సంస్కరణము చేయవలయును.

శ్రీల విద్యావిషయములో సామ్రాజ్య దొరతన మువారు మిగుల శ్రద్ధవహించు చున్నారు. ఇది మిగుల సంతోషదాయకము. మనము కాంక్షించు రాజకీయాది కార్య నిర్వాహకపు స్వాతంత్ర్యములలో నన్ని మేలగు సంస్కార ములకు నీ విషయము ముందుగా బూర్తిగావలసిన యంతము.

మన మాతృభాషను మన మనాదరణ చేయు చున్నామని మనవైని నెద్దనేరము మోపబడినది. అట్టి నేరము నకు మన మొప్పుకొనకతిరదు. ఈలోపము ఇటీవల కనిపెట్ట బడి కొందరు ప్రాజ్ఞులు దానిని భర్తీచేయు నుద్యమించి యున్నారు. అంగులో విజ్ఞానచంద్రికా మండలివారు మొద లగువారు కొంతవరకు శ్రద్ధతోను పూనికతోను బనిచేయు చున్నారు. అందుకు వారలు మన యందరిచే ప్రశంసనీయు లు మధ్యవిద్య నేర్పు హైస్కూళ్ళలో నాంగ్లేయభాష తప్పక చదువవలసిన విషయముగా నేర్పరచి మిగిలినవిషయ ములు దేశభాషలో జరుపునట్లేర్పరచుట యుచితమని మన లో నెద్దలు యోచించుచున్నారు. ఇదిగాక కొంతవరకు వైద్యవిద్యగూడ దేశభాషలోనే నుపజేయవలసినదిగా మన వారి లభిప్రాయబడుచున్నారు. ఈతీరున జరుగుటచే జిత భాషయందు విజ్ఞానము చక్కగా నలవడుటయేగాక నీ విద్యు లన్నియు ప్రయోస తక్కువతోను హెచ్చుగాను బాగుగాను మనసున నాటేట్లు లభించును.

పెరిగెను మే 28:—రాజకీయ వ్యవహారములు విశిష్ట
 పోయినవి. అధ్యక్షుని సానుభూతి కృపల విచారించుచుండియు అం
 దర కేకాభిప్రాయములు కాలేదు. ఇందుమూలమున వ్యవహారము
 విశ్కలముగ నున్నది. న్యాయము క్రిందను నేర్పరచిన వాస్తవ
 కల సంఘ్నినగడపు చెప్పబడిన దప్పుడే విడిపోయినది.
 పోయిన మున్నగు యర్హతలగు యభివృద్ధి వర్తించుచుండిరి.
 వర్తకమున కంతరాయము కలిగినది. అర్థవశితి కావాటికి నీ
 వనడుగు చున్నది. విదేశీయల లాభాప్యయలకును పరిపాలన
 వనకును భంగము కలుగలేదు. బ్రెజ్సు కలిగిన తంతికాన్త
 రచియి.

[నవ వేదీ తరువాయి]

తరువాత కొంతవేల మానవంతరావుగారు ఉపసంఘము అవసరము లేదనియు, తీర్మాన మే అవసరములేదనియు నమ్మకము. కాగ్యక్రమము జరుగవలెననిన సర్కారువారే ఒకసంఘ మేగవలెనని దానివలన కొంత లాభమున్నదని చెప్పిరి.

తరువాత అప్పయ్యకాశ్రమిగారు మాట్లాడుచు దేవాలయ భక్తికర్తలు, పూజాచార్యులు కలిసి మిగిలిన భవమును విద్యా పక్షమునకు యిచ్చిన బాగుండునని చెప్పిరి.

పిదప శాస్త్రి మానవంతరావుగారు నిట్లు చెప్పిరి. ధర్మాదాయములలోపూర్వము చెందినాపాదముల వచ్చేవోట నిష్పదలు చెందినవలె వచ్చుచున్నవి. నేను సుబ్బారావుగారు ఒక కాగ్యక్రమము చేపట్టినందున నలవలెచివిరి. అది బాగుండలేదు. ప్రతియూరము ధర్మాదాయములలోను కొద్దిగా ఖర్చుచెట్టి మిగతా మొత్తమును మింగుచున్నారని. కావున ఉపసంఘమును కొంతపని జరుగునని చెప్పి తీర్మానమును బలపఱచిరి.

తరువాత గొ. సీతారామకాశ్రమిగారు మాట్లాడుచు నిట్లనిరి. ఉపసంఘమునకు ప్రయోజనములేదు. 2, 3 యేండ్ల నుండి యీసంఘములవలన ప్రయోజనములేదు. కావున ఒక కాగ్యక్రమము చేయవలెనని యాచియమైన అన్ని సంఘములను నిర్దేశముచేసిన బాగుండును. లేదా యీపని జిల్లాసంఘమునకే వదలిన మేమే తింటూలు పడుతామని ఒకసవరణను చేసిరి. ఈసవరణను డి. కేమచలపతిరావుగారు ఆమోదించిరి.

మొదలగు సభలలో జిల్లాసంఘమువారు ఈవిషయమే నివేదించుటకు సవరణ చేయబడెను. ఎక్కువ మంది సభ్యులు సవరణకే ఆమోదించిరి.

గుంటూరు నీటివనతికి సంబంధించిన తీర్మానమును కొందఱ వెంటకట్టయ్యగారు ఉపవాదించుచు నిట్లుచెప్పిరి. ఇదివరకే చాలభవమును వ్యయపఱచి నీటివనతి యేర్పరిచి గాని యేమాత్రము ప్రజలకు చాలుటలేదు. కావున కృష్ణ నుండిగాని లేక బోయిల కాలువనుండిగాని నీటివనతిచేసిన బాగుండును. ప్రభుత్వమువారు తలచుకొనిన తప్పక చేయగలరు. ఇదివలె కొంతకేటెనున్నునిపితవారు వసూలుచేయుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి కొంతభవమును గుంటూరువారు యిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నారని చెప్పిరి.

దీనినే చట్టి నడిపించరావుగారు బలపఱచుచు నిట్లు చెప్పిరి. కృష్ణనుండి నీరును మంజుళగిరి కొండమీద ల్యాండు కట్టి నింపి ఉక్కిడనుండి తూములద్వారా గుంటూరుకుపంపిన బాగుండును అని చెప్పిరి. అందఱు ఆమోదించిరి.

చేంబరు అఫ్ కామర్సుకు సంబంధించిన తీర్మానమును చీమట్రక్కి టి.మారస్వామిగారు ఉపవాదించుచు నిట్లనిరి. శాసనసభలో వర్తకసంఘముల పక్షమున ఒక మెంబరునయ్యు మించుట మంచిదని. ఉట్టులేకపోవుటవలన యూరోపియన్ వర్తకులకే అన్ని అనుకూలములు జరుగుచున్నవి.

దీనినే వీరభద్రయ్యగారు బలపఱచిరి. తరువాత ఇన్ కంట్రాక్టు కాలవలమీద బల్లకట్టు-తీర్మానము అంగీకరింపబడినది.

[హిందూమత సభ]

తె.కా. మే 24:— జాతీయ సభ కేటికి హిందూ మత సభ ప్రధమ, గుంటూరుకుండల హిందూమతసభ మండల సభకు చేసిన పంపిణీ, రాత్రి యేడుగుంటురు సమావేశ మయినది. హిందూ కేవలం శివభక్తాదులుగాక సభాభివ్యక్తిని వహించిరి. భీమ శంకరరావుగారు, సభకు వచ్చిన ప్రేక్షకుల కంటికి స్వాగత మొసంగుచు, మత సభలవలన లాభముల డెలివీ శివభక్తాదులుగాక సభకు అవ్యక్తముగా నెన్నుకొనగోరి. క్రొత్త జిల్లా గామస్వామి గుప్తగారు మతాభిమానులు చేశామిమన విప్లవకామములను వివాదాదులుగాని సభకు అవ్యక్తముగా నెన్నుకొనగోరి. అందఱు ఆమోదనతో శివభక్తాదులుగాక సభాభివ్యక్తిని వహించి మతమునే మియోదానివలన గుంటూరు లాభములను చెప్పిరి. తేజమున మతము బాగుగా వ్యాపించినగాని జాతీయైక్యత పెంపొందదు.

తరువాత బో. సుబ్బారావుకాశ్రమిగారు హిందూమత ఉన్నతా దర్శకులను దెలుపుచు తిలక్కు గానిచే రచించబడిన గీతారహస్యమును గ్రంథమున అంధ్రమున సభకు చేయుచు దానివలనదలి ఉన్నతభావముగూర్చి ముచ్చటించిరి. అగ్రంధమునకు 600 పుటలు భూమిక 250 పుటలు గ్రంథభాగముగాను ఉన్నది. ఇట్టి గ్రంథము యాగితమున చేశమని తరుచుచేదనము ప్రతిపాదకు చదువగు విషయమనియు చెప్పిరి.

మరియు మనము ఏపనినైనా కృషిచేయవలెను గాని కృషిచేయే దానివలన అది అవునని మాన్యుండ గూడదు. అలా మాన్యుంటే కేవలము అపకరణము సామరించుమున గనపడును. అహంకార ముదకారముల వలన అపకరణము జ్ఞానసంపత్తి గలవానికి కృత్రిమార్థము తగును. తరువాత కృత్రిమగము, భక్తియోగముగూర్చి కొంత ముచ్చటించి తిలక్కుగారి గీతారహస్యముయొక్క ముఖ్యసార మిదియే యని చెప్పి ముగించిరి.

తరువాత అగ్రాకవాధిపతిగాని గీతలలోని కొన్ని విషయములనుగూర్చిన కొన్ని శ్లోకముల యొక్కయు, క్రష్ణార్జునచేల గ్రంథభాగములలోని కొన్ని శ్లోకములయొక్కయు భాగములను వివరముగా విశదీకరించి చెప్పినభవ ముగించిరి.

[నీ మ బొ గ్గు]

క.రా. మే 26:— బ్రిటిషుఇండియా స్టీలుకానిగేషను కంపెనీ ఏజెంట్లు కరాచీ కర్తకసంఘమువారి కిటుల తెలియజేయుచున్నారు. "కరాచీగరమునందుమాటసీమబొగ్గుమిక్కిలి స్వచ్ఛముగా ఉన్నది. జెరియాలో విస్తారముగా నున్నప్పటికిని తెచ్చుకొనుటకు తగినసాధనములు లేకున్నవి కొలదిగా మార్చిమే వారు బంపించ గలుగుచున్నారు. కరాచీ నుంచి బస్తా కనేక స్టీలులు రాకపోకలవలన బొగ్గు విస్తారముగా ఖర్చుకడుచున్నది. ఇక్కడకిచ్చు స్టీలులు బొంబాయికి వెళ్ళక యిచ్చుట నుండియే మరలు చుండుటవలన విస్తారముగా బొగ్గును తీసికొనిపోవుచున్నది. అందుచేత స్టీలుమును కంబొగ్గు కావలసి యందునో నిశ్చయముగా తెలియనిందున విశేషముగా బొగ్గు బాగ్రికవచవలసి యున్నది" కాబట్టి తెలుసుబోర్డువారికి వ్యాసియెన ఎక్కువ బండ్లకు కట్టించి మాట వారిమునవి 5000 టన్నుల స్టీలుబొగ్గుకు మార్చి మంపించుచుండవలెను.

[కలకత్తా జాతీయ వైద్యకళాశాల]

సి.హ. మే 26:—కలకత్తాలో జాతీయవైద్యకళాశాల యేర్పడి యున్నది. వీరు వైద్యవిద్యకు నేర్పడుదురు. ఈ విద్యను నాలుగేండ్లు చెప్పుదురు. వాఱుగు సంఖ్య చదివి పరీక్షలో నెగ్గినవారికి వైద్యపట్టముల నిచ్చుట కధికారము కళాశాలవారికి దొరకవలెనని రిసగిరి. కళాశాలవారి కిక్రింది నియమముల ను సాటింపవలెను. 1916-వ సం॥ కు మార్చి 16-వ తేదీకి పూర్వము 2-వ సం॥ కు పరీక్షలో నెగ్గిన విద్యార్థుల పేరులను విద్యాలయాధికారులు జూను 16-వ తేదీ లోగా సర్దువ జనరలు గారికి తెలియజేయవలెను. వారాపరీక్షలో నెగ్గి ఉట్టు తగిన ఆధాకములనుకూడ కనపరచవలెను. 1917 సం॥ము మార్చి 16-వ తేదీకి పూర్వము మూడవ సంవత్సరము వ రీక్ష లో నెగ్గి వారి పేరులను ఆసంవత్సరము జూను 16 వ తేదీ లోగాను 4 వ సంవత్సరము పరీక్షలో నెగ్గువారి పేరులను 1918 వ సం॥ త్వరము జూను 16 వ తేదీలోగా సర్దువ జనరలుకు పంపవలెను

[శత్రువులవలన రావలసిన సొమ్ము]

కలకత్తా మే 26:— ముద్రాముద్ర పూర్వము జరిగిన వర్తకసంవత్సరమున శత్రువులనుండి మన జేతీయులకు కొంత సొమ్ము రావలసి యున్నది. ఈ సొమ్ముకు సంబంధించిన కర్తవ్యములన్నిటిని డ్రాఫ్ట్ ద్వారములవారికి బట్టజెప్పిరి. బంగళాలోని ఆరు నువ్వకు 2 లక్షల రూపాయలు రావలసి యున్నది. తమకుకూడ కొంతసొమ్ము రావలసియుండునని మరి తొమ్మిది లక్షలకు ద ర భా గు లు చేసిరి. అందరికంటె చాల సొమ్ము చేపడలు బాంకులారికి రావలసి యున్నది. ఈసొమ్మును బాగాదులలో వైతెవలించికంపెనీ వారియ్యలని యున్నాడు. నేమనట బ్యాంకువారు పిరికినీలి ముండున తేయాకును సప్తముచేసిరి. ఇందుకు 10760 పానులు రావలసియున్నవి. ఇందుకు బోలెడునడ్డి యెనడి. డిల్లీలోని సర్దారు నాయకులనింపు గారికిని ఎంతైన పత్రికవారికి ఆర్. వి. మాండవకంపెనీ వారికి, మాడకొంత సొమ్మురావలసియున్నది. జర్మనీ హాలండు సహద్యులలో కూలియను ప్రజేతమున కలకత్తాలోని మెక్సెరసును గారిది కొంత సొమ్మును యుద్ధారంభమునందు జర్మనులు నిలుపుటచేసిరి. ఇందుకుగాను వారికి 150 పానులు రావలసి యున్నది.

గుంటూరు నుండల సంస్కరణసభ. — గుంటూరు నుండల సంఘసంస్కరణ సభ 28 వ తేదీన నుండలసభకు చేసిన పండితి యందు సమావేశమగును. కొందఱ వెంటకట్టయ్య పంతులు గారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

[కలకత్తాలో సభిక వేడి]

కలకత్తా మే 27:— కలకత్తాయందును, ముఖ్యముగ బంగళా పడమటి భాగమునందును, వేడి అధికముగ నున్నది. కలకత్తాలో దీనివలన బ్రజలు ఆరోగ్యమునకు భంగము కలగలేదు కాని పాగునూళ్లలో నట్లుకాదు. బర వ్యాకు బరంపురము లలో వేడి 115 డిగ్రీలు. యెడల బంగళామునందు నిల్చే యున్నది. వేడి అధికముగ నుండిన పరిపాటుల సాగవు. ఇంతే గాక; చెరువులు మున్నగువి ఎండిపోయి నుంచినీరు దొరకక బ్రజలు తిప్పలువడుదురు బిర్మను, బలరా జిల్లాలలో నీరు లేదు. రైలు వేమిద ప్రయాణము చేయువారికి ఎండిపోయిన చెరువులు బోలెడు ఇసుకై పులుకు కలుపించును. రైలువే వేయ నలలో పోయినీరు కుభ్రీయగుండుటలేదు. బురదగుండును. నుంచినీరు లేకపోవుటవలన చాలవోట్ల కలరాజేతర వ్రీ వేకించినది. ప్రతివోటున తనాతనా లాడిపోవుచున్నది. త్వరగా వర్షముకురియవలెను. ఇదివరకే తొలకరించవలసినది. కాని ఇంతకరణ చితుకు ఊడి కడలేదు.

[కైదీలగు భారతీయులు]

బాగుగ వాదించబడుట

లండను మే 26:— పూర్వకాదాపు కైదీలకిరెవరైనా 600కుండు భారతీయులు బందెయి నున్నారు. శివరము విషయమున అమెరికనుల రిపోర్టుకు బట్టిమాడ కైదీలు బాగుగ వాదించి ప బ గు మున్న దని తెలుచున్నది. అచటినితిగతులన్నియు సంతృప్తికరము నున్నవి. అహంక బదార్థములు కైదీల సౌకర్యము మరము మున్ను విషయముల జర్మనీయుల శ్రద్ధ వీసికొనుచుండిరి. సైనికులకు కైదీలకును సంబంధములు అనుకూలముగ నున్నది. ప్రతివారమును కైదీలకు ఇంక్లాండు నుండి బంగీలు (ఆహారపదార్థములు) చేయవచ్చును. ఈ పదార్థమువారు నమముగ పంపకొందురు.

[స్పెయిను జేపుస్త్రీ మరుమునుగులు]

లండను మే 26:— అరీఅను స్పెయిను జేపుస్త్రీమరుమునబడినది.

[Punjab.]

A Scheme to Establish a Widows Home.

LAHORE, May 26. An influential meeting of the citizens of Lahore interested in the cause of social reform in the Punjab was recently held in the office of the Punjab Hindu Sabha to consider a scheme for the establishment of a widows' and girls' Home in the capital of the province. A draft scheme prepared by the sub-committee appointed in this behalf was passed after certain modifications.

Six Girls Pass the Intermediate. Creditable Results.

LAHORE, May 26. Girl candidates in the Intermediate examination of the Punjab University, have splendid results this year. As many as nine girls went up for the examination and all of them passed. Kumari College of Lahore was the only institute that sent up girl candidates. Credit is due to the principal and the staff that all the aspirants sent up from it were successful. The same was the case with the three girls who went up as private candidates. Out of the nine successful girls one is a Mahomedan, three Hindus and Sikhs and five Indian Christians. The successful Mahomedan candidate who stands at the top of the list of girl candidates passing in the first division is Miss Asghari Khanum, daughter of Justice Shahdin of the Punjab Chief Court.

[Central Provinces.]

A Record of Debts.

Due to Persons Trading with Enemy Countries.

NAGPUR, May 26. It is notified for general information that arrangements have been made to keep a record of (a) debts (including Bank balances) due to persons or firms in India from persons or firms residing or carrying on business in an enemy country; (b) other property in enemy countries (including securities) belonging to persons of firms in India; (c) personal luggage detained in an enemy country and belonging to such persons and (d) claims against enemy Governments and goods or property requisitioned, sequestrated or destroyed by those Governments. Persons or firms who reside or have their headquarters in the Central Provinces or Berar and desire to register their claims should apply in the appropriate form to the Second Secretary to the Chief Commissioner, Nagpur. The forms prescribed for the purpose, and any other information required on the subject, may be obtained from that officer.

The mortality from plague in India during the week ending the 20th May showed a decrease of 788 cases. The number of deaths was 598 against 1,138 as compared with the previous week. The deaths were 166 in Bombay, 21 in Madras 3 in Bengal, 42 in Bihar and Orissa, 130 in the United Provinces, 35 in the Punjab, 79 in Burma, 8 in the Central Provinces, 31 in Mysore and 80 in Hyderabad State. There were only seven cases and 2 deaths in Kashmir.

THE GREAT WAR.

Compulsion Act: King's Stirring Message.

IRISH NEGOTIATIONS ENTRUSTED TO MR. LLOYD GEORGE.

Mr. Asquith's Powerful Plea for Settling Irish Question.

THE GREAT VERDUN BATTLE: WHOLE WAR HINGES ON IT.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

The Compulsion Bill. The King's Stirring Message.

LONDON, May 26.

The King has issued following message to his people:—
To enable the country to organise more effectively its military resources in the present great struggle for the cause of civilisation I have, acting on the advice of my Ministers, deemed it necessary to enrol every able-bodied man between the ages of eighteen and forty one. I desire to take this opportunity of expressing to my people the recognition and appreciation of the splendid patriotism and self-sacrifice they have displayed, in raising by voluntary enlistment since the commencement of the war no less than 60,41,000 men, an effort far surpassing that of any other nation in similar circumstances recorded in history. It will be a lasting source of pride to future generations. I am confident that the magnificent spirit which has hitherto sustained my people through the trials of this terrible war, will inspire them to endure the additional sacrifice now imposed on them and will, with God's help, lead us and our allies to victory which will achieve the liberation of Europe.

Burial of Moslems. Land Declined by Mr. Chamberlain.

LONDON, May 26.

Mr. Chamberlain has reluctantly declined the generous offer of Miss Faithful (See May 7th) as there will be no more burials of Muslim soldiers in England and the removal of bodies interred at Brookwood (Woking) is necessary and would be repugnant to the religious feelings of many Mohammedans. Mr. Chamberlain suggests that the faithful shall consult the leading Muslim residents as to whether the general burial ground in the neighbourhood of London is desired by the Muslim community.

The Casement Trial.

LONDON, May 26.

The Casement trial will begin on June 26th his counsel will include the famous Irishman Sergeant Sullivan.

The Economic Conference.

LONDON, May 26.

It is understood that June 5th has been definitely fixed as the date of the economic conference in Paris.

Small Holdings Bill Passed.

LONDON, May 26.

The House of Lords has passed the second reading of the Small Holding Bill designed to place 15,000 soldiers and sailors on 200,000 acres. The cost will be six millions.

Mr. Lloyd George to Negotiate with Leaders.

LONDON, May 26.

In the House of Commons Mr. Asquith announced that at the request of the Government, Mr. Lloyd George had undertaken negotiations with the Irish leaders.

Mr. Asquith's Statement in Parliament.

The House of Commons was crowded this evening to hear Mr. Asquith make his statement with regard to Ireland which has been eagerly awaited. Lord Wimborne was a spectator in the Peers Gallery. Mr. Asquith affirmed that the primary duty of the Government was to restore order and prevent the recurrence of disorder. He rejoiced that there was overwhelming evidence that the great bulk of the Irish nation had no sympathy with the rebellion. Martial law was being continued as a precaution, but he hoped its disappearance would be speedy. The composition of the Irish Executive must be temporarily provisional. The two main impressions of his visit were, firstly, the breakdown of the Irish Executive, and secondly, the strength, depth and universality of the feeling that now was a unique opportunity for a new departure and for the settlement of the problem. He emphasised that Irishmen of all creeds and classes had shed their blood for the Empire, and it was inconceivable that a prospect of intercommunal strife after the war could be tolerated. It would mean a confession of bankruptcy not only of statesmanship but of patriotism. Agreement of different interests and parties in Ireland was of paramount importance. Mr. Lloyd George, at the unanimous request of his colleagues would devote his energy and power towards an agreement, and he had already been in communication with various parties. Mr. Asquith hoped and believed that his mission of peace, reconciliation and, if possible, of unity would be successful. The Premier solemnly appealed to everyone to abstain from immediate discussion of Irish affair which would be likely to prevent a great and lasting settlement.

Mr. Redmond said Mr. Asquith's appeal imposed the severest test on the Irish party, but he could not take the responsibility of not responding to it. If the Government's new step failed it would not be due to any unreasonableness on the part of the Nationalists (Cheers.)

Mr. O'Brien concurred somewhat grudgingly, and Sir Edward Carson readily responded to the appeal.

The Irish Negotiations.

LONDON, May 26.

It is stated that Mr. Herbert Samuel who was mainly responsible for the Financial clauses of the Home Rule Bill will be associated with Mr. Lloyd George in the Irish negotiations, either Mr. Dillon or Mr. Devlin will assist Mr. Redmond.

Irish Enquiry Commission. Sir N. Chamberlain's Evidence.

LONDON, May 26.

Giving evidence before the Irish Enquiry Commission now sitting in Dublin, Sir Neville Chamberlain, Inspector-General of the Royal Irish Constabulary, declared that he had reported on the seriousness of Sinn Féinism and had made recommendations, but the Government did not adopt them.

Post-War Trade Policy. Statement by Mr. Bonar Law.

LONDON, May 26.

In the House of Commons Mr. Bonar Law said that the question of Government's trade policy after the war was being carefully considered, though no representations had been officially made to him from the Dominions. He added that the Imperial Government was paying attention to the subject of preferential trading with the Dominions and the Allies, the importance of which the Government appreciated.

The Compulsion Bill.

LONDON, May 26.

The Royal assent has been given to the Compulsion Bill. Consequently it comes into force on June 24th.

The Spanish steamer "Aurora" has been sunk.

France.

THE FIGHTING AT VERDUN.

Important French Note. Decisive Period Begun.

LONDON, May 26.

PARIS.—Perhaps the whole war hinges on the present phase at Verdun. An important French note issued this afternoon states frankly that it is now a general battle between the two armies. "It is possible," the note says "that the present decisive period was opened not by the enemy's initiative, but by the will of our higher Command."

On Wednesday a great attack, which enabled us to retake Fort Douaumont marked the beginning of a general battle. The Crown Prince, wishing in view of his defeat to repair the injury done to his prestige, recalled all available battalions and hurled them into the furnace, sacrificing division after division. He thus succeeded in retaking the ruins of Fort Douaumont, but this achievement is a mere episode in the gigantic struggle, which will undergo other fluctuations. What has happened during the last two days at Fort Douaumont it is impossible to describe. No language could do justice to the heroic deeds and marvellous exploits of our soldiers, whose keenness has been incomparable. The slopes of Fort Douaumont are covered with German corpses. The fact that the German losses have been greater than ours is explained by the curtain of fire of our seventy-fives, which have been far more murderous than the German preparatory bombardments. It is reported that fifty-seven trains full of wounded Germans half left for the interior of Germany.

Very Violent Bombardment in Douaumont Region.

LONDON, May 26.

PARIS.—Fighting is still heavy at Verdun. This afternoon's communique reports an intense artillery duel on Hill 354, on the Morthomme-Cumieres front. French bomb-throwers made progress during the night time in thickets eastward of Cumieres. A strong German attack gained a footing in one trench northward of the Haudramont quarries. There has been continuous mutual very violent bombardment in Douaumont region.

The Paris Bulletin.

LONDON, May 26.

PARIS.—The communique says on the left bank of the Meuse the activity of enemy artillery increased in the day time against Hill 304. The Germans on the right bank of the Meuse after a furious bombardment delivered a series of attacks at five in the afternoon between Haudramont Wood and Thiaumont farm. All were repulsed with heavy loss except at one point where fractions of the enemy captured part of a trench. A violent artillery duel continued in the Douaumont region. A French pilot, in a fight in the air, brought down a Fokker north of Vaux. There was a fight between two air squadrons in the Etain district. Two enemy machines were badly hit and compelled to land.

LONDON, May 26.
A British communique says there was considerable mining activity which resulted in our favour in the Loos salient. Last night and to-day there was reciprocal artillery activity at many points.

Russia.

Junction Between Cossacks and Indians.

LONDON, May 27.

PETROGRAD.—The Communique reports minor operations on all fronts. Turkish offensive was repulsed in Mosul region. The Communique reporting the junction of the British and Russian forces in Mesopotamia says that the Cossacks arrived at the British headquarters on May 22nd.

LONDON, May 26.

The Russian communique explains that Cossacks who joined General Lake belonged to the force operating in the region of Nermanshah and Kasrishirin.

Misleading Communiques.

From Austria to Russia.

LAHORE, May 26.

LONDON, May 25th.—The "Corriers Della Serd's" Petrograd correspondent says that Austria is sending to Russia communiques entirely different from those issued elsewhere, apparently with the object of leading the Russians to believe that the Trentino advance has already ceased and of discouraging their seizing the opportunity in Galicia.

Italy.

Italian Attacks.

LONDON, May 26.

A Telegram to the "Times" from Salonika says that the Italians have begun to attack the Austrians south-east of Valona and are also advancing north-eastwards on Berat.

LONDON, May 26.

ROME.—The Communique says there were mostly artillery and rifle duels, but the enemy fiercely attacked at several points and was repulsed. The enemy was pursued after his failure to attack Buote Pass by the Italians who recaptured the Hill southeast of the Pass.

ROME.—Lieut.-General Brusati has been placed on the retired list.

Belgium

RELIEF OF CHILDREN IN BELGIUM.

A Children's Day Throughout the Empire. National Committee's Appeal.

LONDON, May 26.

The National Committee for the Relief in Belgium arranging a children's day for Belgium throughout the Empire on July 10th. They ask children in every school to organise concerts, sports and other entertainments and to devote the proceeds to the children who remain in Belgium under German tyranny. A careful analysis indicates that there are 2,500,000 children up to the age of sixteen still in Belgium, and the majority are destitute. Through a neutral Commission they are provided with a daily ration which is just enough to keep them alive. It is hoped that the children of India, South Africa and the Crown Colonies, who have already done so much, will assist on July 10th in frustrating Germany's systematic warfare on children. Mr. Arthur Henderson, Minister of Education, has sanctioned the proposal in English and Welsh schools, and High Commissioners and Agents-General have been asked to obtain the co-operation of their respective Governments. In view of the shortage of time the National Committee hope that all education and school authorities in the countries named will forthwith make arrangements so that the tribute of British children throughout the Empire shall be worthy of the children in Belgium, who, despite oppression and threat of starvation, remain loyal to King Albert.

China.

Chinese Affairs: A Deadlock.

Brigandage Increasing.

LONDON, May 26.

PEKING.—A message to the "Times" says that political deadlock continues. The real difficulty is apparently the absence of agreement upon the successor to the Presidency. The so called responsible Cabinet formed a month ago has already broken up. Brigandage is increasing. Trade is much restricted and the financial position is daily becoming worse. Foreign interests are not menaced, however, and the administration has not collapsed.

Germany.

Indian Prisoners in Germany.

Well Cared For.

MAY 26th.

It is officially announced that the American report on war prisoners' camp at Wuenndorf where there are 600 Indians shows that the conditions are satisfactory and care is taken regarding foodstuffs, comfort and religious. Relations between the prisoners and the military are excellent. Many prisoners receive weekly parcels of food from Great Britain which are shared equally.

HAGUE.—Holland has protested to Germany against the sinking of the steamer "Berkelstroom."

BALKANS.

Position of Anglo-French Force.

A Bulgarian Official's Statement.

LAHORE, May 26.

LONDON, May 25th.—A Bulgarian official states that the Anglo-French force does not remain in an entrenched camp. The principal forces are disposed in the Vardar valley extending eastward to the Struma Valley and westward to Florina; A portion of the Serbians have already disembarked.—("C. and M. Gazette.")

TELEGRAMS.

United States.

The Time for Peace.

LONDON, May 26.

It is stated from an authoritative source that Germany has intimated to America that now is the opportune time for President Wilson to start peace mediation, but President Wilson is not likely to acquiesce.

Peace and Neutrals.

President Wilson's Attitude.

LONDON, May 26.

WASHINGTON:—Callers at White House who have discussed the situation with President Wilson state that the President's attitude regarding peace proposals is that a neutral can only intervene when the belligerents have reached a mutual understanding regarding the terms of settlement.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 26.

The following telegram, dated the 24th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The situation on Vimy Ridge is unchanged. There has been heavy bombardment by both sides. Hostile artillery has also been very active against the trenches between Hooze and the Ypres-Roulers railway.

The battle round Verdun continues extremely violent. The enemy launched furious counter-attacks against H. 30, 4, but all completely failed. The use of flame projectors enabled him to penetrate one trench, but a brilliant counter-attack forced him to evacuate the occupied position. The Germans, after bombardment with heavy shells lasting all the morning of the 23rd, several times launched assaulting masses against positions east and west of Morchomme. One attack gained a footing, but a counter-attack immediately drove it back. On the right of the Meuse there was equally violent fighting. The enemy, with mass attacks and after suffering enormous losses, reoccupied one of the trenches near Thiaumont captured by the French. Everywhere else the French held their positions, and have continued to drive back the enemy, who now holds only the northern corner.

Fighting on the Italian front is less severe. The Austrians are massing between the lake Garda and the Adige. Between the Astico and the Brenta the Italians, after repulsing the enemy on the previous day, gradually withdrew to their lines. Artillery actions were especially violent.

Only minor actions are reported from the Russian front. The Russians repulsed the repeated Turkish offensive south of Trebizond. The Russians occupied Serdasht in the direction of Omsul.

National Medical College, Calcutta.

Granting of Certificates Authorised.

SIMLA, May 26.

It is notified that the Governor-General is pleased to authorise the institution now known as the National Medical College situated in Calcutta to grant certificates of attendance and proficiency to such students as shall have passed the fourth year examination of the said institution prior to the 16th of March 1916, subject to the following conditions, viz. (1) that such students shall have passed the second year's examination of the said institution prior to the 16th of March 1916 and that the said institution shall, prior to the 16th June 1916, furnish to the Surgeon-General of Bengal the names of such passed students together with satisfactory evidence that they have so passed the said examination; (2) that such students should pass the third year examination of the said institution prior to the 16th of March 1917, and that the said institution should, prior to the 16th of June 1917, furnish to the Surgeon-General of Bengal the names of such passed students together with satisfactory evidence that they have so passed the examination; and (3) that the said institution shall, prior to the 15th of June 1918, furnish to the satisfaction of the Surgeon-General of Bengal evidence that such students have passed the four year examination of the said institution.

Calcutta.

Enemy Property in India.

Registered Claims.

CALCUTTA, May 26.

Up to date Mr. Y. S. Drummond, custodian of enemy property, Bengal, has registered six claims by persons or firms resident in India against persons or firms carrying on business in enemy countries. The total amount is just over 2 lakhs of rupees, and in addition nine applications for firms are being dealt with. The largest claim is that of the National Bank against Stephen Lynch and Co. of Baghdad, which totals £ 19,760 for 36 chests of indigo and 1,942 chests of tea. On this claim interest has accrued to a further extent of £ 1435 19-8. Sirdar Narain Singh of Delhi has a claim of £ 1,185, against the Aachen and Munich Fire Insurance Co., and the "Empire" newspaper has a claim for three pounds against the same company. Messrs. R. B. Mundol and Co. of Calcutta, have a claim for £ 226 on account of commissions against a number of Hamburg, Dresden, Brussels firms. There are at present no claims against enemy Governments in respect of public securities or the requisition or destruction of property, but Mrs. C. Macpherson, of 30 Park Lane, Calcutta, has filed a claim for £ 150 for personal luggage detained at Cooch in the German Dutch Frontier at the outbreak of the war.

A Great Heat Wave Over Bengal.

CALCUTTA, May 27.

The heat wave at present passing over Calcutta and more specially over West Bengal is no doubt exceedingly trying. So far as Calcutta itself is concerned, it does not seem at all to have affected the health of the city. The case however is very different in the mofussil. For one thing temperature is much higher there than in Calcutta reaching as high as 115 degrees at Burdwan and Berhampore. This constitutes a record so far as Lower Bengal is concerned. But quite apart from temperature which makes the day's work impossible, there is the question of drying up of ponds and tanks with consequent scarcity of good drinking water. Scarcity of water has reached very serious proportions in such districts as Bankura and Birbhum. As one travels along by railway, one is struck with long and constant succession of dry tanks which appear on both sides of the railway track. Water that is distributed at railway stations is diluted mud. Water scarcity has led to an outbreak of cholera in various localities as it was expected to do. Rain therefore is badly needed everywhere, needed all the more urgently because it is long overdue.

Bombay.

Portuguese India.

The Prohibition Decree.

BOMBAY, May 26.

The chief topic on the tapis in Goa is still, according to the "Times of India's" correspondent, about the decree prohibiting Portuguese citizens from leaving the country. The Governor-General has been in telegraphic communication with the Lisbon Government on the subject, and has set forth that serious inconveniences which will attend the enforcement of the decree in Goa, and till the decision of the Lisbon Government is declared the decree will neither be published nor put into execution. It is hoped that the decree, if enforced at all, will be modified so as to suit the special conditions of emigration prevailing in the Colony. Meanwhile, apprehensions of the people who think that it may be put into execution continue, and the current of emigration which set in last week has grown in volume, the increase being hastened by the approach of the monsoon, when steam service between Goa and Bombay ceases. On some days the numbers waiting at Panjim to embark for Bombay were so large that steamers had to sail away, leaving many shut out for want of accommodation. A measure which is said to be adversely affecting Portuguese India is a decree recently put into execution prohibiting export from Portugal of wines and foodstuffs. Portuguese India has considerable trade with the Mother country in wines and provisions, but the agents in Lisbon representing the commercial houses of Goa have informed their constituents that it is impossible for them to execute their indentments. One of the effects of the decree will be the temporary suppression of Goa commerce with Portugal. The Governor-General has made a representation on the subject to the Lisbon Government.

A Bhatia High School.

A Philanthropist's Donation.

BOMBAY, May 27.

Some time ago Mr. Karsondas Natha, the well known Bhatia philanthropist, announced a donation of four lakhs of rupees for establishing a school for Bhatias and gave one lakh more for the school building. The school is to be established on modern principles and although it will be called a High School it has been decided also to include elementary education in the institution. Mr. Natha has agreed to contribute Rs. 1,25,000 more to enable a managing committee to make the institution thoroughly up-to-date. Pending construction of the buildings the school will be accommodated in a house rented for the purpose. The school will be opened on the 8th June. A number of pupils will be given free tuition and moderate fee will be charged to others.

A Merchants' Chamber at Surat.

BOMBAY, May 26.

A body working on the lines of the Social Service League at Bombay has been organized in Surat, and has taken up as one of its activities the work of forming a Merchants' Chamber working on lines similar to those of the Indian Merchants Chamber and Bureau of Bombay. A public meeting was held a few days ago under the presidency of Sirdar Sheth Ishardas. About 125 representatives of all lines of business were present. It was resolved to establish a Merchants Chamber, and a provincial committee was appointed to proceed with the scheme.

Consolidation of India Bill.

Bombay Presidency Association's Protest.

BOMBAY, May 26.

The following cablegram has been sent to the Secretary of State for India by the Bombay Presidency Association in regard to the Bill which is now before Parliament, supplementing the India Consolidation Act of 1915:— Regarding the amendment of the India Consolidation Act the Council of the Bombay Presidency Association submit an emphatic protest on the following grounds:— (1) No opportunity has been given to the people of India to submit their views by timely publication of the provisions vitally affecting their interests, (2) No urgency has been made out, since the Privy Council decision in Moment's case was given as far back as 1912. This undue haste and failure to ascertain public opinion regarding legislation having far-reaching consequences has caused widespread dissatisfaction and alarm. (3) Having regard to the express desire of the Government that no controversial measure be introduced during the war, the public view this serious departure with dismay. (4) The Council submit that the right to subjects was granted deliberately under the Government of India Act 1858, to sue the Secretary of State for India as successor to the East India Company in all matters in which the said Company could have been sued. The present attempt to deprive the people of this right, so long enjoyed, valued and cherished, has caused the greatest uneasiness and is likely to be a source of utmost discontent. (5) The provisions making Princes and Rulers in India and their subjects eligible for all offices open to British Indian subjects raise great constitutional questions going to the very root of the system of administration in British India and may lead to serious and undesirable consequences.

sequences. The Council earnestly pray that the Bill altogether dropped. In any event sufficient time should be given to enable the people of India and the various bodies to express their views, and the measure should be hurried.

Punjab.

Wheat Crops in Punjab.

Final Forecast.

LAHORE, May 26.

The final forecast on all important wheat crops in Punjab has just been issued. The area in the British districts is now returned at 8,999,934 acres, which is 9 per cent below last year, but one and 5 per cent respectively, above the quinquennial and decennial averages. The decreased area, which is general in the province is confined to unirrigated crop, Ambala reporting decrease of 15 per cent, Rawalpindi 14 per cent, at Jullundur and Multan divisions 10 per cent. Even irrigated land the water supply in canals, especially in the east of the province, was insufficient to bring to maturity the very large area which the Zemindars, in the absence of rain, wish to irrigate with canal water. The crop is, however, threshing out more satisfactorily than could have been anticipated. The crop this year is generally free from disease, as rust or smut, and the grain is well filled. But the failure of the winter rains has affected the yield very adversely on unirrigated lands. The crop is poor generally, and in the southeast it is bad. The total outturn is estimated at only 2,172,376 tons, which is 32 per cent less than last year's yield and 30 per cent below the quinquennial average. The average outturn for the province, as a whole, on unirrigated land is only 8 maunds per acre, the outturn on irrigated land being 9 to 10 maunds. The area under wheat in the Native States of Punjab is estimated at 1,25,700 acres, compared with 1,420,000 acres last year, and the yield at 314,210 tons.

100 Nursing Orderlies Sent to Mesopotamia.

LAHORE, May 26.

The Indian Council, St. John Ambulance Association announce that the 100 Nursing Orderlies recently called for by the Military authorities for hospital duty in Mesopotamia have been handed over to the Military authorities at Bombay. The call for the present 100 men was issued on the 20th April, so that the entire number has been enrolled in less than one month. This is the third contingent of male orderlies which the Indian Council have placed at the disposal of the Army for field hospital service since last December. Assistant Commissioner Clark of the St. John Ambulance Brigade at Bombay has, as before, seen to arrangements for the men on arrival at Bombay. Special acknowledgment is also due to Dr. Elmes, Calcutta, and Major Hingston I. M. S., Madras. The former has been responsible for enrolling over 70% of the candidates and the latter for some 20%. The remainder have also come from considerable distances including Rangoon.

LATEST TELEGRAMS.

Deadly Effect of French Fire.

LONDON, May 26.

The British special correspondent at the French headquarters sends interesting details of the fighting at Verdun given by a German officer taken prisoner. He dwelt on the annihilating effect of the French counter-attacks and the terrific power of artillery, which was most difficult to locate. The heavy guns were most methodical, dropping shells every twenty yards. The intervals were swept by the "75's." The fire produced an apathetic fatalism among the infantry, who were deprived of all hope of escaping either by charging forward or flying to the rear. As soon as an assault was expected fatalism turned to exasperation. An Officer declared that the report of the capture of Vaux Fort was due to a Major's involuntary mistake. The Germans never advanced beyond the slopes. He added that the fundamental mistake of the German staff was the failure to relieve the attacking troops.

A Battle of Giants.

LONDON, May 26.

Nowhere is the war seem like a battle of giants, says a correspondent of the Milan paper, Il "Secolo," describing the battle in Tyrol. Great Austrian shells burrow deep holes in the mountain sides. Rocks split and crumble, and whole slices of the mountain, with vine and forests, seem to be cut off and crash like thunder into the valleys. The resistance of the Italians in such conditions is marvellous, yet immediately masses of Austrian infantry are hurled to the attack, the Italians appear like magic, from rocks and dug-outs and mow down the enemy in hundreds, their bodies strewn the slopes. There is no sign of depression among the Italians. Reserve troops hurry up in motor lorries, festooned with leaves and flowers, and with bouquets on their rifles, confident of victory.

Airmen at Work.

A Naval Bombardment.

LONDON, May 26.

A communique issued in Egypt says. — In retaliation for the air attack on Fort Said, four of our aeroplanes dropped 40 bombs on the advanced posts at Rodhsalem, Elhamma, Birbayad, Birsalmana and Birelmazar, and did much damage, including the destruction of the water tanks at Rodhsalem. This upset the enemy's whole plan, as he greatly valued the water tanks at Rodhsalem since our patrol destroyed the drilling plant at Jiffaffa. One machine while returning had its tank holed by a bullet. It descended beyond our lines and repaired the leak, and then returned safely.

Supplementary reports show that it was a German column which suffered by our aeroplane attack on El Arish on the 18th instant. Details of the naval bombardment of El Arish on the 18th instant show that the accurate fire of two monitors and a sloop directed by a seaplane was most effective. The heavy guns of the monitors fired 34 shells, two of which hit the hangar of an aerodrome. Most of the remainder burst among the tents in the camp, scattering the enemy who sheltered in the palm groves on the shore. The sloop stood in and searched the groves with salvoes. The bombardment lasted two hours, and destroyed a strong fort in the town. The enemy were demoralised, and did not attempt to reply.

II

(పత్రికకు ప్రత్యేకము వ్రాయబడినది.)

నరసింహలి చన్నప్పస్వామి, బళ్లారి.

५३

మ ద రా ను.

మదరాసు

20, చీనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

18, నెతండులై బీచ్ మదరాస్.

అమృతాంజనము డిపో, 6 వ నెంబరు, తంబుశెట్టి వీధి, హార్దికాక్, మదరాసు.

(7) 145, కాళిందీ, వడరాసు 2: వామన

155

३, २, १० ५, ४०८७ ०९

(7) 145, కాళిందీ, వడెరావు & సోమయాజులు

దణ్డిగారి అస్తాక

అనేక సంవత్సరములు శ్రమ
నడిపి కనుగొనబడినది. ఇది,
నయనానందమును నివారణ
చేయుటకు నచ్చుక మైన నుం
దు. నగ్గులు, తడితరణాధలను
కుళున్న కొనుటకు దీనిని
సురక్షితముగ సేవించవచ్చు
ను. అనేకము దీనిని వాడుట
యే, దీని సుప్రసిద్ధతను వెలి
బుచ్చుచున్నది.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0.

అతిమూత్ర వ్యాధి

డా ని, ని వా ర గ.
క్రమతము కావలసినది, నిర్ణీత
గతి త్వము (స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ) తగ్గించి,
అతిమూత్రము నాపి, మూత్రము నుండి
వెడలు తెలుపు కదార్థమును అణచి
వేయు మందు. అంటిగ్లికోసూరియా
చేయు పనినే, ఈమందును చేయగలను.
50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ మందు
హిందూ దేశమున జయప్రదముగా
ఉపయోగింపబడు చున్నది.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 4-8-0.

జేముగారి బగ్ కిట్

(నల్లి సంగం హరిణి)
ఈమందు నల్లులను నాశన
ముచేయ గలదు. నల్లులు చేరు
బొక్కలలోను, చేరుటకు వీల
యిన కంఠలలోను, ఈమందు
వేసినయెడల, నల్లులన్నియు
నాశనముకాగలవు. హిందూ
దేశ చానులకు జేము
బగ్ కిట్ చాల ఉపయోగ
కారి.
ధర బుడ్డి 1-కి
ల. 0—12—0

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS

దబ్బియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో.,

మండులవ్యాపారులు, హాంటు రోడ్డు,
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది

వెల 0.4-0]

[ప్రొఫెజి ప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

శ్రీ శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0.1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

లి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
హాంటు రోడ్డు, నెం. 212, మదరాసు.

Absolutely unique
in their qualities

STATE EXPRESS

సి గ రే టు లు

వర్షియా నెం. 555 రు. 1-4-0 టిన్ను ఒకటికి-50 టస్కి నెం. 444 రు. 1-6-0
ఎటువంటి తొక్కిళ్లును లేకుండా విడిచుకొని చూచినప్పుడు గాలిచొరని వేటెంటు టిన్నులలో పెట్టబడియుండును
అర్ధగోళాకారమైన స్టాన్డర్డ్ లోక్రింగ్ క్రిందికి వెనెవారివలన సిగరెట్లము చేయబడినది.
ఆర్డర్ టు హాకో కంపెనీ, లిమిటెడ్, లండన్ ఇంగ్లండు

వజ్రగుళికలు

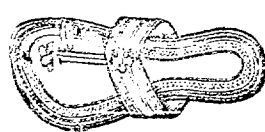
20 మాత్రలగల డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0
ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు
రక్తపుష్టియు నరపటుత్వము కారణములు
రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము.
ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీర వ్యాయామము
వలనను, జీతేంద్రియత్వమువలన గలుగును.
వ్యభిచారము, సుఖరోగములు దురభ్యా
సములు, విశ్రాంతి లేకుండుట

రోమహరి

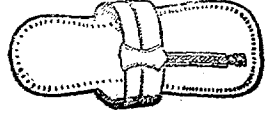
డబ్బీ 1-కి ల. 0-8-0 వి. పి. నహా 0-12-0
ఈ భస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి
పట్టించి రోమములు రెండు నిమిషములలో
మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన
చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు.
రోమములు రాలిపోవును.

తామర తైలము

ఒకడబ్బీ వెల 0-4-0, హాంటు రోడ్డు నహా 0-6-0
ఈతైలమును ఒక సారివాడిన నుఖపడ
గలరు. దీనిని రాచిన మంటయుండదు.
చర్మము నలుపెక్కదు.
అమృతాంజనముడితో కలిపి, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు.

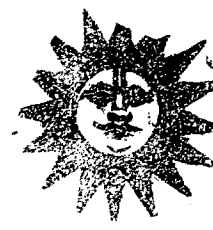
చెప్పలు టోకుధరకే ఇవ్వబడును

నెం	కొడి	కొడి	కొడి	ధర	జత
5004	కొడి	కొడి	కొడి	1-15-0	"
5005	"	"	"	2-4-0	"
5008	కొడి	కొడి	కొడి	2-12-0	"
5014	"	"	"	2-14-0	"
5020	కొడి	కొడి	కొడి	1-12-0	"
5021	"	"	"	1-15-0	"
5035	కొడి	కొడి	కొడి	1-15-0	"
5036	"	"	"	2-4-0	"
5055	కొడి	కొడి	కొడి	1-15-0	"
5056	"	"	"	2-4-0	"

ప్రతిఆర్డరు వెంటనే సామ్య పంపకోరెను.
ఒకడబ్బీ బోలు కొనువారికి మాటికి రుచిచొప్పున కలిపి పంపబడును.
క్రిం లెడర్ కంపెనీ, పల్లావరం, మద్రాసు.
హాంటు రోడ్డు (మెట్ట మేనక, స్మిత్ అండుకో, హాంటురోడ్డు, మదరాసు) ద్వారా దొరకును.

కుంకుమపువ్వు

ప్రత్యేకమును నిర్మలము నుండు కుంకుమపువ్వు
మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా
ర్గము గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును :—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.